

Pbàrɔmà tò Pòlò andí bhàrɔwà Yàrí bhàrɔwà ò ì nòtù ádròdrǒ dhu tí dhu

Yàrí bhàrɔwà nandí ní Pòlò, Yèsù Krístò bhà uvitatále. Kándí ka Kòritò tó kigò ǒ ndì ndí'ì, Àkayà tó pbìrì ò rórò, mbèmbè imbò kumì dòná àrùbhù nà ato údà Yèsù ka kúgù dhu-dzidǒ rórò. Ròmà tó kigò ní'ì inzà kàpè àrà àhɔ ònà angyi kigò (15.22-24).

Ndi kigò ǒ pbàkrístò nóongónà 'undu dhèdhèrò idza ǒ (16.5,10-11,14-15). Ní Pòlò andí yàrí bhàrɔwà kóró ì pbàkrístò tò. Ka kìrè nga Pèndèkòtè-idhò ǒ ì nɔgèrè 'à'ù Yèsù Pbàyàhúdí rɔngbe ndi kànísá Ròmà, ndirò ngàtsi nǐ yà Pòlò ùtì ɔvòya Pbàrɔmà 16 ò ale nzínzì ǒ atdídhéná ale rɔngbe ndi ka.

Wemberè tí Yèsù ná'ù Ròmà tó kigò ǒ ale nzínzì ǒ, ábhǒ ale ní'ì Pbàyàhúdí. Pbétù, Pòlò rǐ pbìndà bhàrɔwà àndí rò, ndi Yèsù ná'ù inzǐ ní pbàyàhúdí-bvɔ náasè ndi atdídǒ Yèsù ná'ù Pbàyàhúdí-bvɔ dòná.

Kándí yàrí bhàrɔwà ìbhɔ dhu-okú dò rò: (1) Kàgàwà arí kóró ale yà Yèsù Krístò ná'ù nígǔ nǐ kàbhà ádrɔngbǎnga tó ɔbi tó Ídzi Màkǔrù núdhè ndì ndí dhu (1.16-17), (2) Ròmà tó kigò ò ndì ndàrà nǐ pbìndà abhi nóvɔ ndì ndí ndí kigò ǒ bhà tò dhu (15.22-29), (3) ndirò, Spàniyà tó pbìrì

ò ndì ndàrà nǐ pbìndà abhi tò kà rǐ m̀dz̀nà ònzi abádhi-fó dhu (15.24).

Bhàruwà-nyìtì ka kòhù tí dhu

- Bhàruwà-dòkpa (1.1-17).
- Kàgàwà arí ìndrǔ òz̀ù obhónángatále tí a'uta-otù ǒ dhu (1.18-4.25).
- Kàgàwà bhà ǼlǼ-Alafí núwu wà mùkrístò pbìndà ípìrǒnga-ayí, yà nzérenga í'ì obi nà kà-dǒ nǐ ǒfò ǒ rò. Ndirò, mùkrístò mà rǎd̀ù òko màr̀ngà ǒ Kàgàwà mànà Yèsù Krístò ndì ndá'ù dhu-otù-ǒ, kà rǎd̀ù í'ì ípìrǒnga-owúta nà (5-8).
- Kàgàwà udhé ndì ndonzi tí pbìndà ale Pbàìsràyélí tò, ndirò ìnzǐ ní Pbàyàhúdí tò dhu (9-11).
- Kàgàwà bhà ale àkǎnà 'ònzì ìnzǐ ì í ìngyě ró rò dhu (12-15).
- Bhàruwà rǐku dòná rò ovita (16).

Polò rǐ Rómà tó kigò ǒ pbàkrístò nóvì dhu (Tit 1.1-4)

¹ Ǽma Polò, Yèsù Krístò bhà ìno-akpà ní ndi yàrí bhàruwà ma màndí. Kàgàwà ánzi ma mi'ì Yèsù bhà uvitatále tí, ndàd̀ù m̀p̀ì ndínǐ ma m̀no tí pbìndà Ídzi Màkǔr̀ù ìndrǔ tò.

² Ndi Ídzi Màkǔr̀ù tó làkà kǎkò angyangyi pbìndà pbànábí-otù ǒ ǼlǼ-Andítá ò*. ³ Ndi Màkǔr̀ù rǒte dòná ale ní kà t'Ídhùnà, yà ádr̀ngbǎ kamà Dàwudì-dhú nzínzi ǒ ka k̀gu ìndrǔ tó ǒfò ǒ ale. ⁴ Ndirò, ǼlǼ-Alafí níitè ka ádr̀ngbǎnga tó obi nyú nà Kàgàwà t'Ídhùnà

* **1:2** 1.2 Ǽsa 52.7; 61.1-3

tí, yà kǎngbè ndì ɔvɛ-bvè rò dhu-otù ǒ. Ndi kà t'Ídhùnà ní àlě tó Ádrùngbǎle Yěsù Krístò. ⁵ Ndi Krístò-otù ǒ, mǎ mábà Kàgàwà bhà ídzìnga mǎ'ì uvitatále tí, ndíní mǎ mabhù tí kǒvò kilè, yà mǎ mí kóró pbìrì ǒ ale ùnda rà'ù ka, ràdù kífɛ dhu-otù ǒ. ⁶ Nyí mà átò, nyí ní i ale nzínzi ǒ ale, yà Kàgàwà únzi nyí ndíní nyí nyí'ì tí Yěsù Krístò bhà ale tí rò.

⁷ Ma màndí dhu fùkù kóró yà atdídǒ Kàgàwà ózè nyí, nyǎdù ì'ì Rómà tó kigò ǒ rò. Kǎnzi nyí nyí'ì pbìndà ale tí. Ní ndi àlě t'Ábanà Kàgàwà mà, àlě tó Ádrùngbǎle Yěsù Krístò mànà náká 'àso nyí, 'àdù nyǎbhɛ nyòkò màrùngà ǒ.

*Pòlò òzè ndàrà Rómà ǒ pbàkrístò-ngbò àla dhu
(Róm 15.23-32; 1Tè 1.1-3; 3.7-13)*

⁸ Wemberè tí, ma màbhɛ òtsò pbàkà Kàgàwà tò okúkɛ dò rò kóró, Yěsù Krístò-ɔvò rǒ, fùkú a'uta tó màkùrù núndò ndì yà adzi ǒ kóró ngari ònǎ nídhuní. ⁹ Ndi Kàgàwà, yà ma marí kàsùna ònzi kóró afídu nà kà t'Ídhùnà bhà Ídzì Màkùrù t'únɔta-otù ǒ ale, ní ndi yàrí dhu tó ngàm̀bi: ma marí nyíre bìlìnganà, ¹⁰ kóró kàsùmì ǒ ma mí mitsò rò. Ma mí mitsò, Kàgàwà òzè nǎ, kà ràngbe otu idù marà àhɛ bvèkù inzà òtrò idhò ǒ. ¹¹ Obhó tí, atdyúdu rǎ'ì atdídǒ mala ngbòkɛ, ndíní ma mabhù tí Ìlilǎ-Alafí bhà rò ríra pèrè fùkù, nyǎdù obi òtsi fùkú a'uta ǒ. ¹² Kà-tì ní, bvèkù ma marà àhɛ rò, ma mí afíkɛ àbhù ròtsi obi pbàkà a'uta nǎ, ndíní nyí nyadù tí afídu àbhɛ ròtsi obi átò fùkú a'uta nǎ.

Ídzì M̀àk̀ǔ̀r̀ù ní K̀àg̀àẁà arí ìndr̀ù ìg̀ǔ ní ɔ̀bì dhu

¹³ Àbanǎnzó, ma mòzè nyǎni dhu: ibí-gùna nyú ma rúbhì dhu ùdhe rǒ marà fǔrǎbvù, ndíní pbàkà kasu nódhì tí itse abho nzínziku ǒ, àdhàdhì kǒdhì ka ngǔkpà ìnzì ní Pbàyàhúdì nzínzì ǒ dhu bhěyi. Pbétù rìrà àhu kòmbí nga ò, ma mádù tsùdu ùtò rǐ dhu nábà. ¹⁴ Obhó tí, dhu àkà marà kóró ale-tidò-bvù: ma màkà marà yà inga núni ale-bvù ndirò inzà inga núni ale-bvù, dhu nózù ale-bvù ndirò inzà dhu nózù ale-bvù. ¹⁵ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, atdyúdu rǐrǐ atdídǒ munò Ídzì M̀àk̀ǔ̀r̀ù átò f̀ǔ̀k̀ù R̀om̀à tó kigò ǒ nyí nyírǐ rò. ¹⁶ Obhó tí, nyidu rǐ nzi ìwu Ídzì M̀àk̀ǔ̀r̀ù-okú dò rò. Ka ní ndi K̀àg̀àẁà bhà ádr̀ungbǎnga tó ɔ̀bì, yà K̀àg̀àẁà arí kóró ale Ỳèsù K̀r̀ìstò ná'ù ìg̀ǔ ní, ròpè ndì Pbàyàhúdì rǒ rò, ràrà àhu ìnzì ní Pbàyàhúdì ò. ¹⁷ Obhó tí, wò ndi Ídzì M̀àk̀ǔ̀r̀ù ní ndi arí K̀àg̀àẁà rǐ ìndr̀ù òzù obhónángatále tí nyìkpóna ǒ òná otu ìtè. Ndi obhónángà nábà ka karí a'uta-otù ǒ tí. Ndirò, ka kádù kàbà òná ngǎtsi otu rǐrǐ mbǎ. Àdhàdhì yà Andítá náarúnona dhu bhěyi: «Obhónángatále tí K̀àg̀àẁà òzù pbìndà a'uta-otù ǒ ale rǎdù ípìrǒnga nábà*.»

Ìndr̀ù ní nzérenгатále dhu

(Zàb 81.12-13; Ìsa 44.9-20; Èfè 4.17-19; 1Pé 4.3-5)

¹⁸ Ɔ̀r̀ù-akpà ò rò K̀àg̀àẁà rǐ dhu ìtè ndì rarí'ì nàwí nà ndì nódhò ale, yà nzérenga ònzi arí

* **1:17** 1.17 Háb 2.4

rõ. I ale ní yà obhóngà tó otu-tsù ùtò arí fíyó nzéřnga nř ale. ¹⁹ Obhó tí, Kàgàwà dõ ka kádù ùninà dhu řř'ì kpangba abádhí tò, Kàgàwà nyú ndítírò nítè ka kpangba abádhí tò dhu-okú dò rò. ²⁰ Obhó tí, ìmbă dhu řř'ì ìnzř ka karí Kàgàwà-wòyõ àlă yà adzi kănzina rò dhu màtí, ní kăbhà dhòdhódhóngà tó ádrùngbănga tó òbi mà, Kàgàwà tí kăří'ì dhu ìtè rí dhu mànà, náarí 'àlă kpangba yà kănzì dhu-otù õ. Ní ndi dhu-okú dò rò, abádhí rădù 'ùgyè okúna dò rò dhu řř'ì ìmbă ìnză ì ìfũ ka rò. ²¹ Obhó tí, iwà ì ùni Kàgàwà rórò, abádhí arí nzi kífũ Kàgàwà ìfũ ka kămbènà dhu bhěyi, ndirò abádhí arí nzi òtsò nábhũ kà tò òtsò àkănà kabhu Kàgàwà tò dhu bhěyi. Pbétù, abádhí àdù òngo àkyăkyè ale tí fíyó irèta õ, ndirò abádhí-afí yà ìnzř rí dhu àlũ nádù àdi ìnò õ. ²² Yà ì í 'òzù dhu-õnga t'òvòtatále tí rò, abádhí àdù òngo ìmbă tīya nà ale tí. ²³ Ádrùngbănga tó awáwù nà arí'ì Kàgàwà, yà dhòdhódhónganà arádi ale núlě ì àmbènà rò, abádhí arí yà òvè rădù òvè ale tó ófò õ ka kòbhòlò dhu mà, àrè mà, ìfífó pfõya nà ìză mà, òya dõ arí 'àdha ìză mànà-wòyõ núle.

²⁴ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, Kàgàwà úbhà abádhí ràmbe afíya ózè nzéře dhu ònzì dõ, ndi dhu rădù àmbe ngbõya ìti dõ ale-nyì řřwũ nř ófò õ. ²⁵ Abádhí arí Kàgàwà bhà obhóngà núwũ títò nř, 'àdù àmbe Kàgàwà anzì dhu ùle dõ 'àdù kasũ ònzì fíyò, ì dhu nanzì Kàgàwà ùlě ì àmbènà rò. Ilèta àkă kabhu ndi Kàgàwà tò tí dhòdhódhónganà! Àmìnà.

²⁶ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, Kàgàwà úbhà

abádhí rònzi yà abádhí-afí ózè 'ònzì ale-nyì r̄w̄u n̄ dhu. Abádhí tó vèbhále mà nùgèrě f̄yó kpabhále màná ì àmbènà ònzina dhu, 'ùw̄u ìnzì arí 'ònzì dhu-tidò n̄, 'àmbe òdhò d̄ ì nà nzínziya ò vèbhále tírò. ²⁷ Ndi dhu bhěyi tí, kpabhále mà nùgèrě kpatsìbhále mà tsìbhále màná arónzina nzínziya ò dhu, 'àdù àmbe atdyúya òhò d̄ nzínziya ò kpabhále tírò. Abádhí arí ale-nyì r̄w̄u n̄ dhu ònzì nzínziya ò, ndi dhu ràdù abádhí àbh̄u ràbà f̄yó uwítá nà àkǎ màkìmbà nyuyatsì.

²⁸ Ndi dhu bhěyi ní ndi, wò abádhí úvò ì ìnzì ì if̄u tí Kàgàwà dhu-otù ò, Kàgàwà úbhà abádhí ròngò ìmbà t̄ya nà f̄yó irèta-owù ùnḡu, ndíní abádhí ònzì tí ìnzá àkǎnà ì rònzi dhu. ²⁹ Abádhí ùlè ùlè tí kóró nzérenga-tidò mà, nzére dhu-tidò mà, òdhíya-fó rí'ì dhu d̄ ì í afíya ùl̄ dhu mà, òrù mà, adha mà, abvo t'ók̄yeta mà, anya t'ónzita mà, utrátá mà, akye ì í dhu ònzì dhu mà, udhútá màná n̄. ³⁰ Abádhí ní t̄tò ùn̄ arí ìndr̄ d̄ ale, Kàgàwà r̄ òmv̄, ìnzì arí ìndr̄ ìf̄ ale, 'idzì arí ìt̄rò ale, ndirò 'òyò arí ale. Abádhí ní nyìkpóya úbho nzére dhu t'ónzita r̄ ale, ndirò ìnzì arí ì nódhì ale-ts̄ dhu ìrì ale. ³¹ Abádhí r̄ mb̄ inga t'irèta tó ale-afí nà, abádhí r̄'ì mb̄ yà ì òkò f̄ndá làká dhu t'ónzita tó ale-afí nà, abádhí r̄ mb̄ àzè tó ale-afí nà, ndirò abádhí r̄ mb̄ iz̄u àbà ka kí ìndr̄ d̄ n̄ ale-afí nà. ³² Iwà màtì ì ùn̄ dhu, Kàgàwà bhà obhónánga tó uyátá rarátina, k̄kò dhu-tidò ònzì arí ale ràkǎ 'ùve ùv̄ tí rórò, abádhí arí ì dhu-tidò ònzì, 'àdù ì dhu-tidò ònzì rí ale r̄nzina dhu à'ù à'u tí.

2

Kàgàwà arí indrũ-ànyă ùnɔ obhónánga dǎ dhu

(Ovt 12.13-14; Mát 7.1-5; Kas 10.34-35; Rɔm 14.10-12)

¹ Ní inyi, yà nyi nyíli nyi nyongò kǒkò nzéere dhu-tidò nònzì ngǔkpà ale-ànyă ùnò rò, nyi nyí mbă nyi nyádù nyugyè okúna dò rò dhu nà, ìmbă nyi nyí àdhi pbá ale mâtí. Obhó tí, nyi nyarí ngǔkpà ale-ànyă ùnɔ, pbétù nyadù i ale ònzì dhu-tidò kèlě nónzì. Ní ngătsi ale-ànyă ùnɔ nyi nyí rò, nyi nyòtdì wà ànyănu nyitírò. ² Àlě kùni wà dhu Kàgàwà rarí anya itdì kǒkò dhu-tidò nònzì ale-dǎ obhónaga dǎ. ³ Ní inyi, wò ngǔkpà ale-dǎ nyi nyarí anya itdì yà átò nyi nyarónzina dhu-tidò dǎ rò, nyi nyìrè tí nga obhó nyú ùwa nyi rărí nyuwa Kàgàwà rĩ anya òtdì dùnú dhu ǎ rò? ⁴ Nyi nyàla tí Kàgàwà bhà ídzìnga tó ábhǒnga mà, kărí dhu-dzi òndù dhu mà, ádzí afína nà kărí'ì dhu mà nà dhu ìmbă tǎya nà dhu tí? Nyi nyùnì tí nzá dhu kàbhà ídzìnga rărí inè ndàbhu nyi nyugèrè nyi, nyubhà pbùkù nzérenga? ⁵ Pbétù, inyi ní afína aró'ɔ odú ale, ndirò ìnzǎ arí afína ná'u ndugèrè ndùbhà pbìndà nzérenga ale. Ní ndi dhu-okú dò rò, nyi nyìdhà wà Kàgàwà bhà ábhǒ nàwí dùnù, kà rĩ ndi pbìndà nàwí mà pbìndà obhónánga tó anya t'únɔta mà nà ìtè òná idho tò. ⁶ Ndi nínganí, kǔbhòya ìngbatí ìli ndì ale mà ndi ale bhà kasu-bvu nyú rǎ. ⁷ Kàgàwà abhùya dhòdhódhónaga tó ípìrǒnga yà ídzìnga t'ónzita tò ì ádzi ì dhu-otù ǎ arí ilèta mà, ifuta mà, dhòdhódhónaga tó ípìrǒnga mà nà òne ale tò. ⁸ Pbétù, kítèya ìnzá

idhèna ìka ndi dhu mà pbìndà ádrùngbǎ nàwí màná kǎkà afiya òzè dhu kèlě ònzi arí ale tò kóró. I ale ní kǎkà kàbhà obhóngà àgò arí 'àdù 'ùbhà nzérenga-òbì ròsè dɔya nǎ ale. ⁹ I ale kóró yà nzére dhu ònzi arí, náabáyà àpbè mà ádrùngbǎ izu màná: wemberè tí ka nabáyà ní Pbàyàhúdí, ndi dhu-dzidɔ adùya kàbà ní ìnzí ní Pbàyàhúdí. ¹⁰ Pbétù, ídzi dhu ònzi arí ale kóró náabáyà ilèta mà, ifuta mà màrùngà màná: wemberè tí ka nabáyà ní Pbàyàhúdí, ndi dhu-dzidɔ adùya kàbà ní ìnzí ní Pbàyàhúdí. ¹¹ Obhó tí, Kàgàwà arí nzí ìndrù-ònga òvò.

¹² Kóró ìnzí ní Pbàyàhúdí, kǎkà inzá ì ùni Músà bhà Úyátá rórò arí nzérenga ònzi ale, núwèya inzá Kàgàwà itdì ànyàya ndi Úyátá nǎ rórò. Pbétù, kóró Pbàyàhúdí, kǎkà iwà ì ùni ka rórò arí nzérenga ònzi ale, nányǎ Kàgàwà itdiya òbì nyú nà ndi Úyátá nǎ. ¹³ Obhó tí, ìnzí ní Músà bhà Úyátá ìri arí ìri tí ale ì obhónángatále tí Kàgàwà arózùna nyìkpóna ɔ, pbétù ndi Úyátá ùnò dhu nífù arí ale ní ì obhónángatále tí kǎròzùna. ¹⁴ Dhu apé ì ì ìnzí ní Pbàyàhúdí, kǎkà inzá Músà bhà Úyátá núni ale, náarí ndi Úyátá àvi dhu ònzi ràhu ɔyà rò itírò rò, inzá màtí ì ùni ndi Úyátá rórò dhu tí, ní dhu rólo ìnè abádhí rǎ'ì ndi Úyátá nà nyuyatsi dhu bhéyi. ¹⁵ Ndi otu ɔ, abádhí itè dhu, Úyátá àvi kɔnzì dhu rùndí wà ì afiya ò. Abádhí-afí ní ndi dhu tó ngàmì. Ndirò abádhí tó irèta itírò rǎ abádhí òbhu, ndirò ngàtsi nǎ kà rǎ ndùgye abádhí dɔ. ¹⁶ Kòrí ní ndi ì kɔnziya yà Kàgàwà rǎ ìndrù arí ùruna òdhù ò dhu-ànyǎ ùnò òná idho ɔ dhu. Kɔnziya ndi dhu Yèsù Krístò-

otù ǒ, àdhàdhì yà ma marónona ìndrù tò Ídzi Mākūrù náarúnona dhu bhěyi.

Inzá Pbàyàhúdí nífu Ƴyátá dhu

¹⁷ Inyi Mùyàhudì tírò, nyi nyípbì nyi Ƴyátá rǒ nyadù àmbe nyoyò dǒ pbùkù Kàgàwà-okú dò rò. ¹⁸ Nyi nyèni wà kǒzè kǒnzì dhu, ndirò nyi nyí'ì ìnè nyovò ídzi dhu tí rí'ì dhu, iwà Ƴyátá ábhù ka nyèni dhu-okú dò rò. ¹⁹ Nyi nyà'ù nyi nyi rǎrǎ ndùmùndúmú ùnda arí ale nyú, ndirò nyi rǎrǎ'ì àdhàdhì awáwù bhěyi kǎkà ìnò ò rí'ì ale tò. ²⁰ Nyi nyà'ù nyi nyi rǎrǎ inzá nga núni ale núdhǒ arí rùni nga ale nyú, ndirò nzónzo tò arí dhu ùdhě mǎlimò, Ƴyátá ábhù nyi nyèni nga mběyi nyú, nyadù obhó dhu tí rí'ì dhu ùni dhu-okú dò rò. ²¹ Nírò inyi, yà ngǎkpà ale tò nyi nyarí dhu ùdhě rò, ádhu ìnzǐ nyi nyádù dhu ùdhe ìndù nyitírò ní? Inyi, yà nyi nyarí dhu ùdhě inzá dhu rǎkǎ kǒnzì ogbo rò, ní ádhu nyi nyarí ogbo ònzi ní? ²² Inyi, yà nyi nyarí àtina inzá dhu rǎkǎ kǒnzì m̀nyòni rò, ní ádhu nyi nyarí m̀nyòni ònzi ní? Inyi, yà nyi nyóndrò sànamù rò, ní ádhu nyi nyarí abádhí nùlě ka karí òyá rò somǎ-dzà ǒ dhu núwě ní*? ²³ Nyi nyarí nyidzǐ, nyambe àtìna dǒ iwà nyi rùni Ƴyátá, pbétù nyadù Kàgàwà-nyì ábhù rìwù ìnzǐ nyi nyí ndi Ƴyátá ùnò dhu ìfǔ rò! ²⁴ Obhó tí, àdhàdhì Ƴlǎ Andítá ò ka kandí Pbàyàhúdí dǒ dhu bhěyi: «Okúkù dò rò, ìnzǐ ní Pbàyàhúdí rǐ dhu ùnò nzére nyú Kàgàwà ní*.»

* 2:22 2.22 Tòr 7.25 * 2:24 2.24 Ìsa 52.5

25 Obhó tí, onzinúnga òbhòlo ka kí dhu rí'ì ídzi dhu tí indù Mùyàhudì tírò*, Ùyátá únò dhu ifù nyi nyapé rò. Pbétù, ìnzí nyi nyapé Ùyátá ifù, ní nyi nyí mbă iwà ka kóbhòlò onzinúnga dhu màtí, ní ka kòzù wà nyi ìnzí ní Mùyàhudì, yà inzà ka kóbhòlò onzinánga ale tí. 26 Ndirò inzà ka kóbhòlò onzinánga ale náapé Ùyátá núnò dhu ifù, ní Kàgàwà tí nzí àdù kòzù pbìndà ale nyú, yà iwà ka kóbhòlò onzinánga ale tí? 27 Ndi ale, yà Ùyátá únò dhu nífù ní rí ndi ànyǎnǎ òtdì, inyi Mùyàhudì yà inzà nyi nyífù Ùyátá rò. Ndi ale òtdíya ànyǎnǎ iwà màtí nyi nyúni Ùyátá ò ka kándí dhu, ndirò iwà ka kóbhòlò onzinúnga rórò tí. 28 Obhó tí, obhó Mùyàhudì ní nzí yà ngbǒna ònǎ rò tí ka kálǎna Mùyàhudì tí ale. Ndirò obhó nyú ka kí ale-ònzǐnga òbhòlo dhu ní nzí yà ale-ngbò rǒ ka kònzì rala ndì kpangba dhu. 29 Pbétù, obhó Mùyàhudì nyú ní nyunatsinǎ rò rí'ì Mùyàhudì tí ale. Ndirò obhó nyú ka kí ale-ònzǐnga òbhòlo dhu ní yà ìndrǔ-afí ònǎ rò ka kí ale òbhòlo Kàgàwà-ònzí dhu. Kònzì arí ní Hìlǎ-Alafí, ìnzí ní yà Ùyátá ò ka kándí dhu ifù ka kí dhu. Obhó Mùyàhudì rǎdù pbìndà ifùta àbà Kàgàwà-tí'ònǎ rò, ìnzí ní ìndrǔ-tí'ònǎ rò.

3

1 Nírò, Mùyàhudì tí ka kí'ì dhu núdà ìnzí ní Mùyàhudì tí ka kí'ì dhu àdhu nǐ? Ndirò, ale-ònzǐnga òbhòlo ka kí dhu tó ídzinga t'ìnè ì'ì? 2 Ìnè Mùyàhudì tí ka kí'ì dhu rí'ì ádrùngbǎ

* 2:25 2.25 Pbàyàhúdì tò, ale-ònzǐnga òbhòlo ka kí dhu ní'ì Kàgàwà bhà ale nyú tí rí ìndrǔ itè ize.

ídzinga nyú nà kóró ófò ǒ. Pbàyàhúdí-fó nga ní ndì Kàgàwà abhù àndí ka kándí pbìndà Ɔte angyi nǎ. ³ Nírò, àlě kí àdhu ùnɔ? Dhu apé ì'ì atdídená ale abádhí nzínzì ǒ níífu nzá yà Kàgàwà mànà ì ungbò ì rò ì akò làká dhu tí, ní ndì dhu ìtè tí dhu Kàgàwà rǎrǎ ndì ndùnò dhu ùbha ìnzǎ ndífu? ⁴ Ìnzǎ akekpa mǎtí! Ìmbǎ dhu rǎ'ì kóró ale narí títótálé dhu mǎtí, ní wò dhu rǎ nzǎ ndùvò Kàgàwà rǒ ìnzǎ rǎ'ì obhó dhu ùnɔ arí ale tí, àdhàdhì Ìlǎlǎ Andítá ò ka kándí kà-dǒ dhu bhěyi. † Andítá rǎtina:

«Kóró ale rǎ nyunǎ Obhónángatále tí ǒtǎnɔ ǒ. Ndirò nyi ka kòbhù rò, nyi nyí dhu lè mà ònzi ònzi*.»

⁵ Pbétù, dhu apé ì'ì ìnzá àlě kíífu yà àlě kakò làká dhu-otù ǒ Kàgàwà àla ndì rǎ'ì Obhónángatále tí dhu dhu tí, nírò àlě tí àtina Kàgàwà rǎrǎ ìmbǎ obhónánga nà, àlě ndì ndàbhù àlě rǎbà àpbè pbìndà nàwí-lú rò? (Ma móte ìndrú tó ófò ǒ.) ⁶ Ìnzǎ akekpa mǎtí! Obhó tí, ìmbǎ Kàgàwà ì'ì obhónánga nà rò, kàmbènà yà adzi ǒ ale-ànyǎ ìtdì ìngbà dhu bhěyi?

⁷ Pbétù, dhu apé ì'ì pbàkà títò, ìma Mùyàhudi tírò-otù ǒ*, Kàgàwà bhà Obhónaga àla ndì, kadù Àbadhi ìlè atdíđò ròsè dhu tí, nírò ádhu tdítdǒ ka kádù anya ǒtdì dùdú nzérengatále bhěyi nǎ? ⁸ Kǎpé ì'ì ndì dhu bhěyi, nírò dhu àkǎ tí àlě rǎti: dhu àkǎ àlě rònzì nzére dhu, ndínǎ ìdzinga ahù tí nyunatsì rò? Obhó tí, atdídená ale rǎ'ì ìnè

* **3:4** 3.4 Zàb 51.6 * **3:7** 3.7 Títò tí ka kátina iró dhu ní ìmbǎ ka kí'ì obhónánga nà dhu. Ndirò Obhónaga tí ka kátina dhu ní obhónánga (Ròm 3.5).

mădhǔ arí 'àmbe àtìnà dǒ, mă raróte ndi dhu bhěyi. † ale àkǎ Kàgàwà rìtdì anya dòyá.

Īmbǎ obhónángatále rǐ'ì Kàgàwà-ònzǐ dhu

⁹ Nírò, ádhu àlě kàkǎ àlě rùnò? Àlě Pbàyàhúdí tírò, àlě kùdà ìnzǐ ní Pbàyàhúdí àdhu nǐ? Àlě kùdà nzá abádhí atdí dhu nǐ mǎtí! Obhó tí, ma mìtè wà dhu, Pbàyàhúdí mà ìnzǐ ní Pbàyàhúdí mànà kóró rǎrǐ'ì nzérenga bhà obi-tsìnǎ. ¹⁰ Àdhàdhì yà ĩlǐlǎ Andítá ò ka kandí dhu bhěyi:

«Īmbǎ atdí ale mà rǐ'ì obhónángatále tí!

¹¹ Īmbǎ pbìndà irèta rǐ dhu àlǔ atdí ale mà rǐ'ì.

Īmbǎ Kàgàwà òne rǐ atdí ale mà rǐ'ì.

¹² Kóró ale ùbhà wà Kàgàwà bhà otu, kóró ale úwǐ wà.

Īmbǎ ídzì dhu ònzǐ arí ale rǐ'ì.

Īmbǎ rǐ'ì atdí mǎtí.

¹³ Abádhí-li'ò rò ráhǔ ɔte ní òngǔ róngǔ, àdhàdhì lina'ò ka kàngbe abvo ka kótdù ònà ibhu ò rò ráhǔ abvo-dzi bhěyi.

Abádhí-idà-dò ní tìtò t'únɔta tó.

Abádhí-li'ò rò ráhǔ ɔte ní atdí dǒ rǐ'ì obi nà àdhàdhì osu-dyádyà bhěyi.

¹⁴ Abádhí-li'ò nálè àlè tí ofúngá mà ògyógyè ɔte mànà nǐ.

¹⁵ Abádhí-pfò rǐ'ì isó nyú òtsè azu ùfù.

¹⁶ Abádhí rǐ dhu ìnzǎ, 'àdù ìndrǔ ùbhà àpbè ǒ ì ùdà ònà kóró ngari ònǎ.

¹⁷ Abádhí únì nzá màrùngà ìbhò rádù otu.

¹⁸ Ndirò, abádhí arí nǐ Kàgàwà-òdò ònzǐ akekpá mǎtí†.»

† 3:18 3.18 Zàb 5.10; 10.7; 14.1-3; 36.2; 53.2-4; 140.4; Ìsa 59.7-8

¹⁹ Nírò, mà múni wà dhu Ʋyátá ùnò dhu kóró ní kà rùnò ndi Ʋyátá-tsìnǎ arí'ì ale tò, ndíní ìngbàtí ìlì ndì ale mà-tsù nùtsi tí, ndirò ndíní ka kuni tí yà adzi ǒ ale kóró afátátále tí Kàgàwà-ònzǎ. ²⁰ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, obhónángatále tí Kàgàwà rǒzùna Ʋyátá nìfu dhu-okú dò rò ale rí'ì mbǎ. Obhó tí, Ʋyátá arí ìndrǔ dzùná ònzì rùnì iwà ndì ndònzì nzérénga dhu kèlě.

Kàgàwà arí ìndrǔ òzù obhónángatále tí òná ófò

²¹ Pbétù kòmbí, Kàgàwà itè wà ndì ndádù ìndrǔ òzù obhónángatále tí inzà ka kípbi ale Ʋyátá rǒ rórò òná otu. Ʋyátá mà pbànábí tó andítá mànà nítè wà ndi dhu. ²² Kàgàwà arí ìndrǔ òzù obhónángatále tí Yèsù Krístò ka kà'ù dhu-otù ǒ. Ndi otu Kàgàwà ángbe kóró ale yà Yèsù ná'ù tò. Obhó tí, abádhí ùdà ì nzínziya ǒ nǎ dhu rí'ì mbǎ. ²³ Obhó tí, kóró ale ónzì nzérénga, 'àdù Kàgàwà bhà Ádrùngbǎnga tó awáwù ò ì ótsù dhu-fàngǎ níwi. ²⁴ Pbétù, pbìndà ídzìnga ǒ, Kàgàwà ózù àlě obhóngatále tí tírǒrò, yà àlě núwu nzérénga ǒ rò Yèsù Krístò-otù ǒ. ²⁵ Krístò ní ndi Kàgàwà ípfo rí'ì nzérénga t'úbàta tó perè tí azùna-otù ǒ, kà'u rí ale tò. Kàgàwà ónzì dhu ndi dhu bhèyi ndíní obhónángatále tí ndì ndí'ì dhu nitè tí. Angyinǎ rò Krístò tò, Kàgàwà ùbhà ìndrǔ tó nzérénga-ànyǎ ìnzì ndòngò ìtdìná. ²⁶ Kǐ'ì dhu-dzi t'óndùta tó afína nà. Ní Krístò bhà ɔve-otù ǒ, Kàgàwà rí dhu itè kòmbí rí'ì kàsùmì ǒ átò, ndì rǎrǎ obhónángatále, ndádù Yèsù ná'ù ale òzù obhónángatále tí.

27 Nírò, ale òyò ka kí okúna dò rò dhu t'í'ì inè? Ìmbă rí'ì atdí mătí! Ádhu-okú dò rò? Àkăkă dhu ní nzi Ùyátá ifũ ka kí dhu, pbétù Yèsù à'u ka kí dhu dhu-okú dò rò. 28 Obhó tí, àlě kàla wà dhu, Kàgàwà rarí indrũ òzù obhónángatále tí a'uta-otù ǒ, ìnzí ní Ùyátá ifũ ka kí dhu-otù ǒ. 29 Kàgàwà tí Pbàyàhúdí tó Kàgàwà kèlě? Ndirò Ka tí ìnzí ní Pbàyàhúdí tó Kàgàwà átò? Obhó nyú, Ka ní ìnzí ní Pbàyàhúdí tó Kàgàwà átò, 30 atdí tí Kàgàwà arí'ì dhu-okú dò rò. Ndirò Ka ní ndi Pbàyàhúdí mà ìnzí ní Pbàyàhúdí mà nà nɔzúya obhónángatále tí a'uta-otù ǒ ale. 31 Nírò, wò dhu-tì tí àlě ròbvù wà Ùyátá a'uta-okú dò rò? Ìnzí ní ndi dhu bhěyi! Pbétù, idì tí nga ní ndi àlě kidi Ùyátá nĩ‡.

4

Àbràhamù ní Pbàyàhúdí mà ìnzí ní Pbàyàhúdí mà nà t'ábanà dhu
(Uvt 15.5-6; Zàb 32.5-7; Gàl 3.6-9,29)

1 Nírò, ádhu ndi àlě kàkă àlě rùnò Àbràhamù, ale-ngbò ònă rò àlě t'ábhunà rǒ ndi nanzì dhu dǒ? 2 Dhu í'ina gukyè Kàgàwà azù Àbràhamù obhónángatále tí nyìkpóna nòfò dhu ònzi kà rǐ dhu-okú dò rò dhu tí, ní kǐ'ina inè ndidzǐ ndi. Pbétù, Kàgàwà-ònzǐ kà rǐ'ì mbă ndi dhu bhěyi. 3 Obhó tí, Ilǐă Andítá rătina: «Àbràhamù náa'u Kàgàwà ùnò fǐndà dhu. Ní Kàgàwà adù kòzù obhónángatále tí ndi a'uta-okú dò rò*.» 4 Àlě

‡ 3:31 3.31 Idì tí ka kí Ùyátá idì dhu-tì ní, Yèsù ka kà'ù dhu rǎdù indrũ àbhũ ròhò Ùyátá ifũ ndi ndi dhu-atdyú atdidǒ dhu. * 4:3 4.3 Ɔpt 15.6

kùni wà dhu, kasu nònzi ale tò ka rərĩ nzi àdù m̀kimbà òzù tíròrò ka kàbhũ kà tò dhu tí, pbétù ka ní àkăkănà kà ràbà kàsũna-okú dò rò dhu.
⁵ Kìrè pé atdí ale, yà inzà atdí dhu mà nónzi ndínĩ Kàgàwà nígú tí ndì, pbétù ndàdù Àbadhi kèlě ná'ù. Ní Kàgàwà, yà nzérengatále nózù arí obhónángatále tí ale, rǎdù ndi ale bhà a'uta òzù dhu tí, ndàdù ndi ale nózù obhónángatále tí.
⁶ Ndi dhu bhěyi ní ndi ádrùngbǎ kamà Dàwudi rĩ dhu òvo yà Kàgàwà òzù obhónángatále tí, inzà ndì ndàndà nga kàsũna nà rórò ale ònzi hirò dhu dǒ.

⁷ «Hirò nònzi ale ní fiyó afátá Kàgàwà úbà ale, yà fiyó nzérenga kǐndò ale.

⁸ Hirò nònzi ale ní yà inzà Ádrùngbǎle Kàgàwà òzù pbìndà nzérenga ale*.»

⁹ Ndi hirò ònzi rí ale tí Pbàyàhúdì, yà onziyànga ka kóbhòlò ale kèlě? Ndirò tí ònzi ní Pbàyàhúdì, yà inzà ka kóbhòlò onziyànga ale átò? Obhó tí, mà m̀òvò wà dhu màti, Kàgàwà razù Àbràhamù obhónángatále tí nyìkpóna ò pbìndà a'uta-otù ò. ¹⁰ Kàgàwà azù ka obhónángatále tí ìngbà kàsũmì ò? Tí iwà ka kóbhòlò kònzǐnga rórò, ndirò tí inzà ka kàpè kònzǐnga òbhòlò rórò? Ndi dhu anzi ndì inzà ka kàpè kònzǐnga òbhòlò rórò, ònzi ní iwà ka kóbhòlò ka rórò! ¹¹ Inzá ka kàpè Àbràhamù-ònzǐnga òbhòlò rórò, Kàgàwà azù ka obhónángatále tí ndì àbadhi à'ù nídhunĩ. Ndi dhu-dzidǒ nga kèlě ní ndi Kàgàwà adù kàvi ràbhũ onzinànga kòbhòlò nĩ. Ndi

* 4:8 4.8 Zàb 32.1-2

kònzǐnga òbhòlo ka kí dhu ní'ì Kàgàwà òzù ka obhónángatále tí dhu ìtè rí ize. Ndi dhu bhěyi ní ndi, Àbràhamù náangò kóró ìnzǐ ní Pbàyàhúdí yà Kàgàwà ná'ù t'ábanà tí, ìnzá màtí ka kàpè onzìyángà òbhòlo rórò. Ní Kàgàwà arí ìnzá ka kàpè onzìyángà òbhòlo rórò ndì ná'ù ale mà nózù átò obhónángatále tí. ¹² Àbadhi ní átò yà onzìyángà ka kóbhòlò ngbǒya ònǎ rò rórò ádu àlě t'ábanà Àbràhamù ní'ì nà a'uta-tidò-owù nungu átò Pbàyàhúdí t'ábanà. Kí'ì ndi a'uta nà ìnzá ka kàpè onzìyángà òbhòlo rórò.

A'uta-otù ǒ ka karí Kàgàwà òkò fìndá làkà dhu àbà dhu

(Gàl 3.8-18,26-28; Èbr 11.8-19)

¹³ Kàgàwà akò làkà Àbràhamù mà pbìndà pbàdzukurù mànà tò ndàtì, ndi rǎrǐ yà adzi àbhù kóró abádhí tò. Ndi làkà kǎkò nzá uyátá Àbràhamù ifu dhu-okú dò rò, pbétù Kǎkò ndi làkà Àbràhamù ndi ndazù obhónángatále tí kàbhà a'uta-otù ǒ dhu-okú dò rò. ¹⁴ Obhó tí, dhu í'ina gukyè uyátá ka kifù dhu rǎdù ìndrù àbhù rǐ'ì yà fìndá làkà Kàgàwà òkò dhu-kàmǎ tí dhu tí, ní Kàgàwà à'u ka kí dhu ní'ina kòkórò dhu. Ndirò Kàgàwà òkò làkà ní'ina mbǎ tǐna nà. ¹⁵ Obhó tí, uyátá arí Kàgàwà bhà nàwí àngbě, ìnzá ka kifù ka dhu-okú dò rò. Pbétù ìmbǎ uyátá rǐ'ì ró, ùkònà ka kádù uyátá tí dhu rǐ'ì mbǎ*. ¹⁶ Nírò, Kàgàwà òkò fìndá làkà dhu nábà ka karí a'uta-otù ǒ. Ndirò ndi dhu ní tǐrǒrònga

* **4:15** 4.15 Àkǎkǎ kuni dhu ní ìmbǎ uyátá rǐ'ì ró, Kàgàwà òkò làkà rǎrǐ'ì inè.

tó dhu nyú. Nírò Kàgàwà bhà làká rǐ̀ì tǐ̀na nà fíyò ní yà Àbràhamù ò rò úvò pbàdzukurù kóró. Kà rǐ̀ì mbǎ tǐ̀na nà Pbàyàhúdí yà uyátá núnì ale tò tí, pbétù kà rǐ̀ì tǐ̀na nà átò kóró ale yà Àbràhamù bhěyi Kàgàwà ná'ù tò. ¹⁷ Obhó tí, ĩlǐlǎ Andítá rǐ̀ ndi dhu òvò ndàti: «Ma mábhù nyi nyi'ì ábhǒ pbìrì ǒ ale t'ábhunà tí*.» Àbràhamù ní àlě t'ábanà kóró yà ndi nda'u Kàgàwà-ònzǐ. Ndi Kàgàwà ní ndi ùvǔve ale tò arí ípìrǒnga àbhǔ, ndirò yà ìmbǎ arí'ì dhu àbhǔ arí rǐ̀ì ale. ¹⁸ Ìmbǎ mǎtí ndi ndí'ì Kàgàwà akò fǐndá làká fǐndá dhu nábà ndi ndí òná otu nà rórò, Àbràhamù náa'u Kàgàwà, ndàdù àmbe ndi kǎkò fǐndá làká dhu òdò dǒ. Ní ndi dhu bhěyi ní ndi kǎngò «ábhǒ pbìrì ǒ ale t'ábhunà*» tí, àdhàdhì Kàgàwà únò ĩlǐlǎ Andítá ò dhu bhěyi: «Wò dhu bhěyi ní ndi pbùkù pbàdzukurù ní'íya abho nyú*.» ¹⁹ Àbadhi ní'ì ato nà mbèmbè atdí miyà tí, pbétù kàbhà a'uta náadù nzá ndi olù yà iwà ingyě ndi ngbǒna ndi ndirè rò, ndirò yà ìngò-àyi tí rǐ̀ì pbìndá tsìbhále, Sàrà ndi ndirè rò. ²⁰ Kà-afí núuguru nzá, ìmbǎ ndi ndí'ì a'uta nà dhu bhěyi, Kàgàwà òkò fǐndá làká dǒ. Pbétù kàbhà a'uta náabhù obi kà tò, kà ràdù àmbe Kàgàwà ilè dǒ. ²¹ Kǔni dhu mběyi nyú Kàgàwà rǎrǐ̀ inè obi nà ndàbhù yà ndi ndòkò fǐndá làká dhu rǎkǎ. ²² Wò dhu-okú dò rò nga ní ndi Kàgàwà azù Àbràhamù obhónángatále tí nǐ. ²³ Andítá átì: «Kàgàwà azù Àbràhamù obhónángatále tí.» Ndi dhu ka

* 4:17 4.17 Opt 17.5 * 4:18 4.18 Opt 17.5 * 4:18 4.18 Opt 15.5

kandí nzá kǒkú dò rò tí atdíró, ²⁴ pbétù ka kandí ka àlě-okú dò rò átò, yà Kàgàwà àkǎ ndòzù àlě obhónángatále tí a'uta-otù ǒ rò. Obhó tí, àlě ká'ù Kàgàwà, yà àlě tó Ádrùngbǎle Yěsù nabhù rìngbè ndì ɔve-bvù rò ale. ²⁵ Kàgàwà ipfo ndi Yěsù ròvè àlě tó nzérenga-okú dò rò, ndàdù kàbhù rìngbè ndì, ndíní ndozú tí àlě obhónángatále tí.

5

Kàgàwà núungbò àlě ndì mànà Krístò bhà ɔve-otù ǒ dhu
(Róm 8.32; 1Pé 1.3-9; 1Yù 4.9-10)

¹ Iwà Kàgàwà ózù àlě obhónángatále tí yà àlě ká'ù ndì dhu-okú dò rò rò, ní àlě kí'ì màrùngà nà àlě nzínzi ǒ kà mànà àlě tó Ádrùngbǎle Yěsù Krístò-otù ǒ. ² Ndi Yěsù Krístò ní ndi otu nápfò àlě tò, Kàgàwà ràdù ídzìngà ònzì àlě tò yà àlě ká'ù ndì dhu-okú dò rò. Ndi ídzìngà ǒ àlě kíkò wà pótso. Ndirò àlě-idhè arí ndìkǎ okúna dò rò dhu ní, Kàgàwà bhà Ádrùngbǎnga tó awáwù ò àlě kí ngari òdo àlě ràbà dhu. ³ Ròsè wò dhu dònǎ, àlě-idhè arí ndìkǎ átò àpbè àbà àlě kí òná kàsùmì ǒ màtí. Obhó tí, àlě kùni wà dhu àpbè rarí dhu-dzi àbhù àlě ròndù. ⁴ Ndirò, dhu-dzi òndù àlě kí dhu náarí àlě àbhù àlě rìkò pótso àlě tó a'uta ǒ, a'uta ǒ àlě kíkò dhu ràdù àlě àbhù àlě ròdò Kàgàwà rǒnzina àlě tó ídzìngà. ⁵ Ndi Kàgàwà rǒnzina ídzìngà òdo àlě kí àlě ràbà dhu náarí nzì àlě ùbha àlě-ɔtsú-kpa nà, Kàgàwà nírá wà àlě-afí pbìndà àzè nǎ, yà àlě tó ndì ndibho pbìndà Ìlílǎ-Alafí-otù ǒ nídhuní.

6 Obhó tí, Kàgàwà núudhé kàsùmì ǒ, Krístò náavè nzérenga ònzi arí ale tó ngari ǒ. Ndi kàsùmì ǒ, àlě kí'ì mbă àlě kádù àlě ìgu nǐ atdí ɔbi nà màtí. 7 Ìndrű rǐ ndà'u ndòvè obhónángatále tó ngari ǒ dhu rǐ'ì inè ɔbi tí. Ngătsi nǐ, ìndrű rǐ'ì inè ndàbhɛ ndì ndòvè ídzì dhu nyú ònzi rǐ ale tó ngari ǒ. 8 Pbétù, kànǐ Kàgàwà itè pbìndà àzè àlě tò tí dhu: òko àlě kòko nzérengatále tí rórò, Krístò náavè àlě tó ngari ǒ. 9 Ní kòmbí, Kàgàwà ózù wà àlě obhónángatále tí nyìkpóna ǒ kăzù ɛfɛ ndì dhu-otù ǒ. Ní ndì dhu itè dhu atdíǎ, ìgù Krístò rărǐ àlě ìgù Kàgàwà bhà nàwí ǒ rò*. 10 Obhó tí, yà Kàgàwà-rǒ òmvù tí àlě kí'ì rò, àbadhi ungbò àlě ndì mànà Idhùnà bhà ɔve-otù ǒ. Ní ndì dhu bhěyi kùngbò àlě ndì mànà rò, àlě kùgu ùgù kà t'Ídhùnà rǐ'ì ípìrǒ rò kòmbí dhu-otù ǒ. 11 Ròsè wò dhu dònă, àlě rǐ'ì dhèdhe nà Kàgàwà-okú dò rò, yà àlě nùngbò kòmbí ndì mànà àlě tó Ádrùngbăle Yèsù Krístò-otù ǒ.

*Krístò bhà ɔve-nyutsi rò ahù dhu nòsè wà
Adamù bhà nzérenga-nyutsi rò ahù dhu dònă dhu
(Ròm 6.23; 1Kò 15.12-22,41-49,56-57)*

12 Nzérenga níitsu yà adzi ǒ atdí ale, Àdamù-otù ǒ, ndì nzérenga ràdù ɔve ìbhò. Ndi dhu bhěyi ní ndì ɔve ìbho ndì kóró ale tò, kóró ale anzì nzérenga Àdamù-nyutsi dhu-okú dò rò. 13 Nzérenga í'ì inè yà adzi ǒ inzà Kàgàwà àpè Hyátá àbhù Músà-fó rò. Ndirò ìmbă Hyátá rǐ'ì ró ka kí nǐ àdù nzérenga ózù ìndrű dǒ. 14 Pbétù,

* 5:9 5.9 Ndi nàwí í'iya Kàgàwà rǐ ìndrű-ànyă itdì nínganí.

ìnè màtí ndi dhu rǐ̀ì ndi dhu bhěyi rórò, ròpè ndì wò ndi Àdamù bhà kàsùmì ò rò rìrà àhù Músà bhà kàsùmì ò, òve náanyù idzi kóró ale dǒ, ìmbǎ rǐ̀ì yà inzà fíyó nzérenga nófò ì Àdamù bhà nzérenga nà ale màtí.

Ndi Àdamù ní'ì yà ka kongónà òdònà ndíní iraya tí ale, Krístò, bhà ófò ǒ ale†. ¹⁵ Pbétù, kàbhà nzérenga ò rò ahù dhu mà, Kàgàwà bhà tírǒrònga tó perè, Yèsù Krístò bhà òve ò rò ahù dhu mànà rǐ̀ì dhèdhèrò nyú. Obhó tí, wò ndi atdí ale, Àdamù, bhà nzérenga-okú dò rò, kóró ale náarúve. Pbétù, Kàgàwà bhà ídzìnga nósè wà. Ndirò, wò ndi atdí ale, Yèsù Krístò-otù ǒ, kǎndò pbìndà ídzìnga abhàbhó nyú ábhǒ ale nyú tò. ¹⁶ Ndirò, ndi perè-nyutsì rò aráhu dhu nófò nzá ndì Àdamù bhà nzérenga-nyutsì rò aráhu dhu nà. Obhó tí, ndi kàbhà nzérenga níibho dhu ní Kàgàwà rǐ̀ì anya ìtdì ìndrǔ dǒ dhu. Pbétù, yà Kàgàwà níibho ndi pbìndà ídzìnga tó perè, náabhù ábhǒ ale nyú yà nzérenga nanzì kà ròzù obhónángatále tí. ¹⁷ Obhó tí, wò ndi atdí ale kèlě, Àdamù bhà nzérenga-okú dò rò, òve náanyù idzi ìndrǔ dǒ, rìrà àhù indonga ò. Pbétù, atdí ale kèlě, Yèsù Krístò-otù ǒ, Kàgàwà abhù ábhǒ pbìndà ídzìnga fíyò, ndàdù òzùnà obhónángatále tí ale, ní'íya dhòdhódhóngà tó ípìrǒngà nà, 'àdù idzi ònyù atdíkpá Yèsù Krístò mànà.

¹⁸ Nírò, àdhàdhì atdí ale kèlě, Àdamù bhà nzérenga náabhù Kàgàwà rǐ̀tdì anya àlě-dǒ dhu

† 5:14 5.14 Àdamù anzi dhu mà Krístò anzi dhu mànà ò rò ùvò dhu núupbá kóró ale-ngbò yà adzi ǒ, rìrà àhù indonga ò màtí.

bhěyi tí, atdí ale kèlě, Yèsù Krístò bhà obhónánga tó kasu, kà-tì ní kàbhà oᵛe, rǐ'ì inè ndàbhū Kàgàwà ròzè kóró ale obhónángatále tí, ndàdù dhòdhóhóngà tó ípìrǒngà àbhū fíyò. ¹⁹ Atdí ale kèlě, Àdamù, níifu nzá Kàgàwà unò fíndà dhu dhu-okú dò rò, kóró ale náangò nzérenгатále tí. Ní ndi dhu bhěyi tí, atdí ale kèlě, Yèsù Krístò, níifu ka dhu-okú dò rò, Kàgàwà adù ábhǒ ale nyú nózè obhónángatále tí.

²⁰ Hyátá náahù ndínǐ dhu nitè tí yà Àdamù anzì nzérenга ránga ndì kóró ale nzínzì ǒ. Pbéù, ìmbǎ dhu i'ì ndi nzérenга náanga ndi dhu màtí, ní Kàgàwà bhà ídzìngà náadù ndise atdídǒ nyú ròsè. ²¹ Àdhàdhì nzérenга náanyù idzi àlě dǒ, ndàdù oᵛe ìbhò àlě tò dhu bhěyi, ní kòmbí, Kàgàwà bhà ídzìngà nónyù wà idzi àlě dǒ. Ndirò, Yèsù Krístò ónzì àlě tò dhu-okú dò rò, Kàgàwà rǐ'ì inè ndòzè àlě obhónángatále tí, ndàdù dhòdhóhóngà tó ípìrǒngà níbhò àlě tò.

6

*Kàgàwà bhà ídzìngà arí ìndrǔ ùwǔ
nzérenга tó oᵛi-tsìnǎ ka kí'ì dhu ǒ rò dhu
(Kòl 2.11-13; 3.1-10; Gàl 2.19-20; 1Pé 4.1-2)*

¹ Nírò, ádhu ndi àlě kàkǎ àlě rùnò ndi Kàgàwà bhà ídzìngà dǒ? Àlě kàkǎ tí àlě ràmbe nzérenга kèlě ònzì dǒ ndínǐ ndi ídzìngà náambè tí ndise dǒ àlě tò? ² Ìnzǐ akèkpá màtí! Àlě kúdà wà oᵛe ònǎ, ndirò ndi oᵛe níndà wà àlě yà angyi àlě kí'ì nà àlě-nyutsi nzérenга tó ófò rǒ rò. Ní, àlě kádù òko tdítǒ ìngbà dhu bhěyi àlě ràmbe nzérenга

ònzì dǒ? ³ Nyí nyùni wà dhu mběyi nyú, àlě kóró yà bàtizò àlě kalú Yěsù Krístò-nyutsì rò, àlě rævè wà atdíkpá kà mànà. ⁴ Obhó tí, ndi bàtizò-otù ǒ, yà angyi àlě kí'ì nà nzérenga tó ófò náavè, kadù òtdùnà kà mànà. Ní Àba Kàgàwà bhà ádrùngbǎnga tó awáwù tó obi náabhù Krístò rìngbè ndi ɔve-bvù rò, ndíní àlě mà átò àlě kubhì tí ípìrǒnga-ɔwútá nónzi ka dhu bhěyi. ⁵ Obhó tí, àdhàdhì àlě kúngbò àlě Krístò nà kà mànà àlě kúve atdíkpá dhu-otù ǒ dhu bhěyi, ní Kàgàwà abhùya àbhù àlě rùngbe àlě ɔve-bvù rò átò, àdhàdhì ndi ndabhù ka rìngbè ndi ɔve-bvù rò dhu bhěyi. ⁶ Àlě kàkǎ àlě rùni dhu, angyè àlě tó ófò ravè wà yà Krístò ka kutó mùsàlabhà dǒ rò. Ndi dhu bhěyi ní ndi, nzérenga rǐ'ì mbǎ obi nà àlě dǒ, ndirò àlě ní nzǐ kàbhà inɔ. ⁷ Obhó tí, atdí ale mà náapé ùve atdíkpá Krístò mànà, ní ndi ale àhu wà nzérenga tó kòmò ǒ rò, ndí'ì dòná ndítírò. ⁸ Àlě kapé ì'ì Krístò mànà àlě kúve atdíkpá dhu tí, ní àlě kà'ù wà dhu àlě rǐ'iya ípìrǒnga nà atdíkpá Àbadhi mànà átò. ⁹ Obhó tí, àlě kùni wà dhu Krístò rìngbè wà ndi ɔve-bvù rò, ní kà rǐ'ì nzǐ òvè tdítǒ. ɔve rǐ'ì mbǎ obi nà kà-dǒ akekpá màtí. ¹⁰ Ǔvè ndi ndóvè rò, kǎvè atdí-gùna tí ndàdù nzérenga-obi nítò. Pbétù kòmbí kà rǐ'ì ípìrǒnga nà, ndirò ndi kàbhà ípìrǒnga rǐ'ì ndíní Kàgàwà-ɔvò nabhù tí rìlè ndi. ¹¹ Ndi dhu bhěyi tí, kòmbí nyí nyàkǎ nyǒzù nyí iwà údà ɔve ònǎ ale tí, ndirò iwà ndi ɔve índà nzérenga rǒ rò ale tí. Ndirò Yěsù Krístò mànà nyí nyúngbò nyí dhu-otù ǒ, nyí nyàkǎ nyǒzù nyí kòmbí ípìrǒnga nà rǐ'ì ndíní Kàgàwà-ɔvò nabhù tí rìlè ndi ale tí.

12 Nírò, àpé nyùbhà nzérennga rì'ì obi nà wò ɔve tó ngbòku dǒ, nyámbe ndi ngbòku rǐ atdyúya òho nzére dhu ònzì dǒ. 13 Àpé nyìpfo ngbòku tdítǒ ràmbe nzérennga ònzì dǒ, àdhàdhì ìnzì ní obhónánga tó dhu t'ónzita tò ka kíli wìtù bhěyi. Pbétù, nyǐ nyàkǎ nyǎbhu nyǐ nyǐ-tírò Kàgàwà tò àdhàdhì ɔve-bvè rò ì núngbe ale bhěyi. Ndirò, nyǐ nyàkǎ nyǎbhu ngbòku rì'ì àdhàdhì obhónánga tó kasu ònzì nyǐ nyǐ nǐ dhu bhěyi. 14 Obhó tí, nzérennga rǐ nzǐ idzi ònyu tdítǒ dükú. Nyǐ nyǐ'ì mbǎ Ʋyátá bhà ádrùngbǎnga tó obi-tsìnǎ, pbétù nyǐ nyǐ'ì Kàgàwà bhà ídzìnga tó obi-tsìnǎ.

15 Nírò, ádhu ndi ì'ì rǐ'ì? Dhu òfò tí nga àlě ràmbe nzérennga ònzì dǒ ìmbǎ àlě kí'ì Ʋyátá tó obi-tsìnǎ, pbétù àlě kí'ì Kàgàwà bhà ídzìnga tó obi-tsìnǎ dhu-okú dò rò? Ìnzì akèkpá màtí! 16 Nyǐ nyùnì tí obhó dhu, nyǐ rapé nyǎbhu nyǐ-tírò nyǐ'ì atdí ale tò arí kasu ònzì ale tí, nyǎdù ndi ale ìfu, ní nyǐ rǎrǐ wò ndi nyǐ nyǐfùna ale bhà ino? Dhu apé ì'ì nzérennga tó ino tí nyǐ nyǐ'ì dhu tí, ní nzérennga rǎdù nyǎndà ònà dhu ní ɔve. Pbétù, nyǐ nyapé ì'ì Kàgàwà ìfù ka kí dhu tó ino tí, ní ndi ìfuta rǎdù nyǎbhu nyòkò obhónánga ǒ. 17 Ʋtsò nyú Kàgàwà tò! Angyi nyǐ ní'ì nzérennga tó ino. Pbétù kòmbí, nyǐ nyǐfu yà fùkù ka kúdhe dhu, nyǎdù àkònà atdí afiku nyú nà. 18 Nyǐ, yà Kàgàwà úkolo nyǐ nzérennga ǒ rò rò, nyǐ nyúgèrè wà nyǐ nyǎngò obhónánga tó ino tí. 19 Ma móte ìndrú tó ǒfò ǒ, yà ìnzì dhu arí dükú àlě nǐ sese fùkú ivívinga-okú dò rò. Angyi nyǐ nyadzì nyǐ atdíǒ, nyǎli ngbòku ròngò nzérennga mà inzà

nga nòfò dhu mànà ònzi, ndi dhu ràdù nyàbhù ìnzì nyífu Kàgàwà. Ní kòmbí, nyí nyàkǎ nyǎli ngbǒkù róngò obhónánga tó dhu ònzi, ndíní nyí nyoko tí Kàgàwà-nyìkpó ǒ ìlǎ ale tí.

²⁰ Yà nzérenga tó ino tí nyí nyí'ì rò, ní obhónánga ònzi nyí nyí dhu ní'ì mbǎ obi nà dükú. ²¹ Ní, ádhu ídzinga tí nyí nyabà yà angyi nyí nyanzi dhu ò rò? Indo, i dhu rǐ nyìkù àbhǔ rìwù, abádhí-nyutsì rò ráhù dhu ní ɔve nídhunǐ. ²² Pbétù, kòmbí Kàgàwà ipfo wà nyí nzérenga ǒ rò, ndàdù nyǔgèrè nyǒngò pbindà kasutále tí. Ndi dhu-okú dò rò, nyí nyarí Kàgàwà-nyìkpó nòfò dhu ònzi, ndi dhu ràdù nyàbhù nyábà dhòdhóhóngà tó ípirǒnga. ²³ Obhó tí, nzérenga arí àbhǔna mùkimbà tí pbindà ino tò dhu ní ɔve, pbétù Kàgàwà arí àbhǔna pbindà ino tò tírǒrǒnga tó perè ní dhòdhóhóngà tó ípirǒnga, àlě tó Ádrùngbǎle Yèsù Krístò mànà abádhí ùngbò ì dhu-otù ǒ.

7

Ɖwítána tó ǒfò ǒ ka kí Kàgàwà-kàsǔ ònzi dhu (Gàl 2.19-20)

¹ Àbanǐnzó, nyí nyùni wà yà fǔkù ma múnona dhu, iwà nyí nyùni Ɖyátá dhu-okú dò rò. Ɖyátá arí'ì obi nà ìndrǔ dǒ yà àdì ndi ale àdì nyìkpóna nà òná kàsùmì ǒ tí. ² Atdí ndi dhu tó ǒfò ní, iwà ára amba-bvù tsìbhále ní umbátá tó Ɖyátá nùtsì wà pbindà ípirǒnga ǒ pbindà kpatsìbhále nà yà àdì ndi kpatsìbhále àdì nyìkpóna nà òná kàsùmì ǒ. Pbétù, ndi kàbhà kpatsìbhále náapé

òvè, ní íyàdhiyà rí'ì mbă tdítdǒ wò ndì nɔtsi ndì kpatsìbhále nà Ʋyátá-tsină. ³ Nírò, kǎpé àrà amba-bvù ngătsi ale bhà, àdì pbìndà kpatsìbhále àdì nyìkpóna nà òná kàsùmì ǒ, ní ka kí kòzù rí'ì m̀nyònì ǹnzì ale tí. Pbétù, kàbhà kpatsìbhále apé òvè, ní íyàdhiyà rí'ì mbă tdítdǒ wò ndì nɔtsi Ʋyátá-tsină. Ndirò kà rí mbă àrà amba-bvù ngătsi kpatsìbhále bhà, nózù ka kí nzì m̀nyònì ǹnzì dhu tí. ⁴ Ní nyí mà àbanĩnzó, ndi dhu rí'ì ndi dhu bhèyi tí tikɔ ònă rò. Ʋyátá nàndà dhu nĩ, nyí nyúdà wà ɔve ònă atdíkpá Krístò mànà, ndi ɔve ràdù nyíndà Ʋyátá bhà ádr̀ngbãnga tó obi rǒ rò. Ndirò kòmbí, nyí ní ngătsi ale bhà ale. Ndi ale ní Krístò, yà ndì ningbè ɔve-bvù rò ale. Àlě ní Krístò bhà ale nídhunĩ, àlě kádù Kàgàwà bhà kasu ònzì rìbhò itse. ⁵ Obhó tí, angyè ófò ǒ àlě kí'ì òná kàsùmì ǒ, Ʋyátá rǒz̀na nzére dhu tí dhu ònzì ka kí dhu-atdyú náanzì kasu àlě-nyutsi ndàbhɔ àlě àlě r̀onzì i nzére dhu, yà àlě ùndà ràdù ɔve ò àlě-afí ònă rò dhu. ⁶ Angyi àlě kí'ì Ʋyátá bhà ino tí. Pbétù, àlě kúdà wà ɔve ònă Krístò mànà, ndi dhu ràdù àlě núwɔ Ʋyátá bhà ino-kàsù ǒ rò. Ní kòmbí, àlě kí'ì inè àlě r̀onzì kasu Kàgàwà tò ɔwútána tó ófò ǒ, kàbhà Hìlă-Alafí bhà ùndata-tsină, ìnzì ní angyè ófò yà ùtù tí Ʋyátá arí ìndrù ùtù nĩ ǒ.

*Nzérénga rí nd̀nĩ Ʋyátá-otù ǒ dhu
(Ròm 3.19-20; 5.20; Gàl 3.21-22)*

⁷ Nírò àlě kí àdhu ùno? Ʋyátá tí nzérénga? Ìnzì akekpá màtí! Pbétù, nzérénga tí rí'ì dhu nábhɔ m̀ni ní Ʋyátá. Obhó tí, inzà Ʋyátá

áti dhu ràkă nzá ngătsi ale-fó rǐ̀i dhu ràtdǔ afínɛ nánǐ, ma múnɪyana nzǐ ngătsi ale-fó rǐ̀i dhu rǐ ale-afí àtdǔ dhu ràrǐ nzéřnga ònzi ka kí dhu dhu. ⁸ Nzéřnga abà otu ndi ɥyátá-otù ǒ, ndàbhɛ ma mongò kóró nzéř dhu-tidò-atdyú òhò. Obhó tí, ìmbă Ʋyátá na, nzéřnga rǐ̀i àdhàdhì iwà óvè dhu bhěyi nyɛdutsi. ⁹ Angyi, inzá ma màpè Ʋyátá rǎnɔna dhu-tì ùnǐ mběyi rò, ma mongónà àdi akye. Pbétù, ma mitdègu kà-tì ùnǐ, ní nzéřnga adù ide pfɔna dǒ nyɛdutsi, ¹⁰ ndàdù òngo ànyádu nòtdì ɔve tò dhu tí. Ndi dhu bhěyi ní ndi, Ʋyátá, yà ìndrǔ àbhǔ àmbènà ràbà ípìrǒnga dhu, náadù ìbhònà idù dhu ní afídu ònǎ rò ma mǒvè dhu. ¹¹ Obhó tí, nzéřnga náabà otu Ʋyátá-otù ǒ ndùtrǎ ma, ndi dhu ràdù mabhɛ mǒvè afídu ònǎ rò. ¹² Kùtsa ma mí dòná rò nǐ, ma mátina: Ʋyátá ní ìlǐlǎ dhu, ndirò kà rǎvina àlě rònzì dhu ní ìlǐlǎ dhu, obhónánga tó dhu, ndirò ídzì dhu. ¹³ Nírò, wò dhu t'átina wò ndi ídzì dhu, Ʋyátá, rahò ndi ma? Inzǐ ní ndi dhu bhěyi! Pbétù, ima nahò ní nzéřnga, ndidyì wò ndi ídzì dhu ndòhò ma nǐ. Ní ndi Ʋyátá-otù ǒ nga ní ndi nzéřnga níitè ndi nzéřnga nyú tí nǐ.

Nzéř dhu mà ídzì dhu mànà rǐ̀ anya ònzi ale-nyutsi dhu

¹⁴ Obhó tí, àlě kùni wà dhu Ʋyátá nàndà dhu nǐ, Ìlǐlǎ-Alafí ríbhò ndi ka àlě tò. Pbétù imá na, ma ní ìndrǔ, yà iwà ka kábhɛ kodzì rǐ̀i nzéřnga tó inɔ tí ale. ¹⁵ Obhó tí, yà ma mónzina dhu náarí nzǐ dùdu àlě: yà ma mòzè mɔnzì dhu nónzì ma marí nzǐ àdù, pbétù yà ma mòndrò dhu ní ndi

ma marádù ònzìnà. ¹⁶ Ma m̀̀ni wà dhu yà ma m̀̀nzina dhu r̀̀r̀i ǹ̀zere dhu. Ní ndi dhu ìtè dhu iwà ma r̀̀'ù Hyátá ùnò dhu ídzì dhu tí. ¹⁷ Nírò kòmbí, ìnzí ní ima ndi ma mí ndi dhu ònzi, pbétù k̀̀nzi r̀̀i ní yà nyudutsì r̀̀'ì ǹ̀zere nga. ¹⁸ Obhó tí, ma m̀̀ni wà dhu ídzì dhu r̀̀r̀'ì mbá nyudutsì. Kà-tì ní, ìndr̀̀ tó pbàkà ófò ǒ, atdyúdu r̀̀'ì inè m̀̀nzì ídzì dhu, pbétù ndi dhu ònzi ma mí n̄ obi r̀̀'ì mbá. ¹⁹ Obhó tí, ma marí nzí yà ma m̀̀zè m̀̀nzì ídzì dhu ònzi, pbétù ma marádù ònzìnà ní ǹ̀zere dhu yà inzà ma mózè m̀̀nzì. ²⁰ Nírò, dhu apé ì'ì ma marí yà inzà ma m̀̀zè m̀̀nzì dhu ònzi dhu tí, ní ìnzí ní ima ndi ndi dhu ònzi ma marí, pbétù k̀̀nzi arí ní yà nyudutsì r̀̀'ì ǹ̀zere nga.

²¹ Nírò, ma m̀̀sù wà nyudutsì arí ndònzì dhu. Ndi dhu ní: yà ma m̀̀zè m̀̀nzì ídzì dhu òná kàsùmì ǒ, ma marádù ònzìnà ní ǹ̀zere dhu. ²² Afídu ònã rò, idhèdu n̄ka ní Kàgàwà bhà Hyátá, ²³ pbétù nyudutsì, ma m̀̀nè ǹ̀zere nga r̀̀bhona ngãtsi obi ndùgye r̀̀i ndi afídu ò r̀̀'ì ídzì irèta tó obi nà ró. Ndi dhu ònzi ma mí'ì yà nyudutsinã rò r̀̀ kasu ònzi ndi ǹ̀zere nga bhà obi tó imbitále tí. ²⁴ Ma mí'ì àpbè ǒ! Ní ádhi pbá ale ndi migũ r̀̀i yà ɔve ò r̀̀i m̀̀nda ale-ngbò-fó rò? ²⁵ Ilèta àkã mabhũ Kàgàwà tò! Ka ní ndi migũ r̀̀i àlè tó Ádr̀̀ngbãle Yèsù Krístò-otù ǒ!

Nírò, pbàkà irèta ònã rò, ima ní Kàgàwà bhà Hyátá tó ino, pbétù ìndr̀̀ tó pbàkà ófò ǒ, ima ní ǹ̀zere nga bhà obi tó ino.

Kàgàwà bhà Hlǎ-Alafí-otù ǒ tí ka kádù kà-nyìkpó nǒfò dhu ònzì dhu

¹ Nírò kòmbí, yà Yěsù Krístò nà ì nùngbò ale dǒ Kàgàwà rǐ nǚ anyà òtdì akekpá màtí. ² Obhó tí, Yěsù Krístò nà àlě kúngbò ale rò, àlě kí'ì Kàgàwà bhà Hlǎ-Alafí bhà obi-tsìnǎ. Ndi Hlǎ-Alafí ní ndi àlě nùkòlò nzérenge mà ɔve mànà tó obi ǒ rò, ndàdù ípìrǒngà-ɔwútá níbhò àlě tò. ³ Músà bhà Ʋyátá tò ndi dhu akána nǚ, àlě tó ale-ngbò tó ǒfò tó ivívinga núutò kà-tsù ìnzì rǒnzì ndi dhu dhu-okú dò rò*. Pbétù, Kàgàwà ní ndi adù kònzì. Kívi Idhùnà àlě tó ale-ngbò tó ǒfò ǒ, ndínǐ àlě'ì nùkòlò tí nzérenge ǒ rò. Ndi Idhùnà bhà ɔve-otù ǒ ní ndi kǎtdì nzérenge-ànyǎ. ⁴ Kǎnzì dhu ndi dhu bhěyi, ndínǐ ndabhù tí Ʋyátá ònzì obhónánga rǎkǎ àlě-nyutsì. Àlě'ì ní nǚ yà ì òzè dhu bhěyi arí 'ùnda ìtírò ale, pbétù àlě'ì ní Hlǎ-Alafí arí ùndana ale. ⁵ Obhó tí, wò ì òzè dhu bhěyi arí 'ùnda ìtírò ale náarí afíya ìtù ì í atdyúya òho dhu nǐ. Pbétù, Hlǎ-Alafí náarúndana ale, náarí afíya ìtù ndi Hlǎ-Alafí òzè 'ònzì dhu nǐ. ⁶ Ale-ngbò rǐ atdyúya òho dhu nǐ ka kí ale-afí ìtù dhu náarí ìndrù ùnda ɔve ò. Pbétù, Hlǎ-Alafí òzè dhu nǐ ka kí ale-afí ìtù dhu náarí ìndrù ùnda ípìrǒngà mà màrùngà mànà ò. ⁷ Obhó tí, ale-ngbò rǐ atdyúya òho dhu átdù afíya ale ní Kàgàwà-rǒ òmvù. Obhó tí, abádhí nífu nzá kàbhà Ʋyátá, ndirò abádhí rǐ kífù dhu rǐ'ì odú nyú. ⁸ Ì òzè dhu bhěyi arí 'ùnda ìtírò ale rǐ Kàgàwà-idhè níká dhu rǐ'ì odú nyú.

* **8:3** 8.3 Ngátsi ǒfò ǒ ka kàmbènà kùno yà dhu bhěyi: ... àlě tó ale-ngbò tó ǒfò tó ivívinga núutò àlě-tsù ìnzì àlě rífu ndi Ʋyátá àkáká dhu bhěyi dhu-okú dò rò.

9 Nyí'í na, nyí ní nzí ngbõya arúndana ale, pbétù nyũnda arí ní Kàgàwà bhà Hlĩlǎ-Alafí, dhu apé ì'ì ndi Hlĩlǎ-Alafí rĩ'ì nyukutsi dhu tí. Ndirò, ìmbǎ Krístò bhà ndi Hlĩlǎ-Alafí náapé ì'ì nyukutsi, ní nyí ní nzí kàbhà ale. 10 Pbétù, dhu apé ì'ì Krístò rĩ'ì nyukutsi dhu tí, ní ngbõkũ mà rĩ mbǎ òvè nzérenga-okú dò rò, ní nyí nyí ípìrõnga àbà àbà Hlĩlǎ-Alafí-otù ǒ, iwà Kàgàwà ózù nyí obhónángatále tí nyìkpóna ǒ dhu-okú dò rò. 11 Yà Yèsù Krístò nabhù rìngbè ndi òve-bvù rò Kàgàwà ní bhà Hlĩlǎ-Alafí náapé ì'ì nyukutsi, ní ndi Kàgàwà rĩ ípìrõnga àbhũ átò wò òve tó ngbõkũ tò, yà nyukutsi rĩ'ì pbìndà Hlĩlǎ-Alafí-otù ǒ.

12 Nírò àbanĩnzó, àlě kí'ì wànzá nà. Pbétù ndi wànzá ní nzí ale-ngbò nàndà dhu tó, yà kǒzè dhu bhěyi àlě kádù òko nĩ wànzá. 13 Obhó tí, nyí nyapé òko nyõnzì ale-ngbò ózè dhu, ní nyí nyádù ùve ùvè. Pbétù, nyí nyapé nyukutsi nzére mùtso nókye Hlĩlǎ Alafí bhà òbì nĩ, ní nyí nyádù dhòdhódhónga tó ípìrõnga nábà àbà. 14 Obhó tí, kóró ale yà Kàgàwà bhà Alafí náarí ùndana ní Kàgàwà bhà inzo. 15 Yà nyí nyabà Hlĩlǎ-Alafí ní nzí ino tí rí nyǎbhũ nyõkò, ndirò òdo nà rí nyǎbhũ nyí'ì tdítđǒ Alafí. Pbétù, nyí nyabà Hlĩlǎ-Alafí ní Kàgàwà bhà inzo nyú tí rí nyũgèrè nyõngò Alafí. Ndi Alafí ní ndi rí àlě àbhũ àlě ràfà àlě, àlě ràti: «Àba, Àbadu!» 16 Ndi Alafí nditírò ní ndi rí dhu ìtè kpanjangba àlě-afí ò àlě ràrĩ Kàgàwà bhà inzo. 17 Ndirò àlě kapé ì'ì Kàgàwà bhà inzo tí, ní àlě ni'íya kàbhà dhu-kàmǎ. Àlě ni'íya Kàgàwà bhà dhu kàmǎ atdíkpá

Krístò mànà. Obhó tí, dhu apé ì'ì atdíkpá àlě kí àpè è àbà Krístò mànà dhu tí, ní àlě kí'íya ngari nà átò kàbhà ádrùngbǎnga tó awáwù ò.

*Kàgàwà náabhèya p̀b̀ìndà inzo
ròtsù p̀b̀ìndà ádrùngbǎnga tó awáwù ò dhu*

¹⁸ Ndirò ma màla dhu, yà kòmbí àlě kábàna àpè è ní rākǎ nzá kudhe yà Kàgàwà udhé àlě tò ádrùngbǎnga tó awáwù nà. ¹⁹ Obhó tí, yà Kàgàwà anzì kóró dhu-tsí rǒdona atdyúya nyú nà dhu ní Kàgàwà rǐ p̀b̀ìndà inzo tí rǐ'ì àlě ìtè ònà kàsùmì. ²⁰ Ròpè ndì mùhàngú ò rò, yà Kàgàwà abhòlò kóró dhu-tsí-ànyǎ kǎtdì wà ìmbǎ rǐ'ì yà ì akána ì'ì nà ɔbì nà, 'ònzì ì àkǎnà 'ònzì dhu*. Ìnzì ní ì dhu-tsí ì ndì dhu nazè, p̀b̀étù Kàgàwà ní ndì ka nazè rǐ'ì ndì dhu bhèyi. P̀b̀étù ì dhu-tsí rǒdona r̀ònzì ndì dhu rǐ'ì ìnè. ²¹ Obhó tí, Kàgàwà udhé wà yà ndì ndabhòlò kóró dhu-tsí àbhù ndì ndí rùvò yà abádhí arí'ì tsinanǎ ádrùngbǎnga tó ɔbì yà dhu ìnzǎ arí ò rò ònà kàsùmì. Ndi dhu bhèyi ní ndì ì dhu-tsí núugèrèya ì, 'òngò ɔwútána tí, 'àdù ì'ì ngari nà Kàgàwà bhà inzo tó ádrùngbǎnga tó awáwù ò. ²² Obhó tí, àlě kùni wà dhu ì dhu-tsí rarí tagà ònzì kòmbí, 'àdù àmbe àpè è àbà dǒ àdhàdhì ndùgu rí tsìbhále náarí àpè è àbà dhu bhèyi. ²³ P̀b̀étù, ìnzì ní Kàgàwà abhòlò kòkò dhu-tsí kèlě ì ndì tagà ònzì arí. Àlě mà àlě karí tagà ònzì átò àlě-nyutsì, àzèmbè àlě kí dhu òdɔ Kàgàwà r̀ìtè àlě p̀b̀ìndà inzo nyú tí, ndàdù àlě-ngbò ùgèrè r̀òngò ɔwútána tó àlèngbò, yà ìnzì rádù òvè tí r̀órò. Ì dhu òdɔ àlě kí

* **8:20** 8.20 ɔpt 3.17-19

ònană, àě kábà wà Kàgàwà bhà Ɔlǐlǎ-Alafí rì'ì yà kǎkò fíndá làká àě tò perè nzínzi ǒ wemberè tó perè tí. ²⁴ Obhó tí, Kàgàwà ígǔ wà àě, ndirò àě kà'ù wà dhu ìbho kà rǎrǐ kóró dhu yà ndì ndakò fíndá làká àě tò ìbho àě tò. Àě kapé yà àě tò kǎkò fíndá làká dhu àlǎ, ní àě kódonà àě ràbà tdítđ dhu rǐ'ì mbǎ. Àzembè àlǎ ka kálǎna ale-nyíkǎpó nǐ dhu nódò ka tí àdù òdò ndínǐ ka kabá tí? ²⁵ Pbétù, àě kapé inzà àě kàpè àlǎna dhu òdò àě ràbà, ní àě kádù ndi dhu òdò àě ràbà àě-afí àě kòtù rò.

²⁶ Ndi dhu bhěyi tí, Kàgàwà bhà Ɔlǐlǎ-Alafí rǐ àě dzùnà ònzi àě tó ivívinga ǒ, inzà àě kùni itsòta àkǎká dhu bhěyi nídhunǐ. Pbétù, ndi Ɔlǐlǎ-Alafí ndítírò rǐ ndìtsò òhǔnà Kàgàwà-rǒ àě-okú dò rò, yà inzǐ ka kádù àwenà ale-tsù ǒ ófò ǒ. ²⁷ Ndirò Kàgàwà yà àě-afí ò dhu àlǎ arí ale, núnì wà pbìndà Ɔlǐlǎ-Alafí òzè ndònzì foná dhu. Obhó tí, ndi Alafí arí ndìtsò Kàgàwà bhà ale đò Kàgàwà nyú nózè ka dhu bhěyi. ²⁸ Ndirò, àě kùni wà dhu, Kàgàwà rarí kóró dhu-tsí àbhǔ ribhò ídzìngà ndì nózè ale tò. I ale ní yà kúnzi yà ndì nyú ndì ndudhé ka dhu bhěyi ale. ²⁹ Obhó tí, Kàgàwà avò i ale angyangyi, ndàdù dhu ùdhe átò ndínǐ ndì ndabhùya tí abádhí ròfò ì Idhùnà nà. Ndi dhu bhěyi ní ndi, ndi kà t'Ídhùnà náadùya ì'ì sengba tí kóró adóna tò. ³⁰ Ndirò, i ale yà Kàgàwà avò angyangyi, ní kúnzi átò. Kǎkò kúnzi ale kǎzù átò obhónángatále tí. Ndirò, kǎkò i obhónángatále tí kǎzù ale tò kǎkò wà làká, ndì rabhùya abádhí ròtsù átò pbìndà ádrùngbǎnga tó awáwù ò.

Kàgàwà ózè àlě nř àzè rǒ rò rí àlě ìndà atdí dhu mà rř'ì mbă dhu

³¹ Nírò, ádhu ndi àlě kàkă àlě rùnò wò dhu-dzidǒ? Kàgàwà apé ì'ì àlě-ti'ònă rò, ní ádhi ndi àlě rǒ òmvũ tí rádù ì'ì? ³² Àbadhi níwá nzá Idhùnà nyú mà, pbétù kipfo ka rìrà òvè àlě-okú dò rò kóró. Ní kà rádù àdi ìngbà dhu bhěyi ìnzǐ ndibhò kóró dhu àlě tò ndi Idhùnà mànà?

³³ Ádhi pbá ale ndi Kàgàwà óvò fíndà ale nóbhù rádù? Ìmbă rř'ì atdí màtí! Obhó tí, Kàgàwà nyú nditírò nózù wà abádhí obhónángatále tí.

³⁴ Ádhi pbá ale ndi anya òtdì rádù abádhí dǒ? Ìmbă rř'ì atdí màtí! Obhó tí, Yèsù Krístò náavè abádhí-okú dò rò, ndirò ròsè ndi dhu dònă, kádù ndìngbè òve-bvù rò. Ka ní ndi àdi kòmbí Kàgàwà bhà fangà dònă rò, ndàmbe nditsò dǒ àlě-dǒ.

³⁵ Ádhu ndi àlě ìndà rádù Krístò ózè àlě nř àzè rǒ rò? Tí àpbè, tí izu, tí avuta, tí àwù, tí ìmbă àfǒna ka kí mberù rř'ì dhu, tí arita, ndirò tí òve?

³⁶ Ádhàdhi Hlǎ Andítá rǒvona dhu bhěyi:

«Okúnù dò rò, ka karí mǎpà kokyè mǎ bìlǐnganà Kàgàwă.

Ka karí mǒzù àzènà ka kówu tàrà bhěyi*.»

³⁷ Pbétù kóró kǒkò dhu ǒ, àlě kábà mùlèrà atdí dǒ wò ndi àlě nózè Krístò-otù ǒ.

³⁸ Obhó tí, ma mà'ù wà dhu, ìnzǐ atdí dhu mà rǎràdù àlě ìndà Kàgàwà ózè àlě nř àzè rǒ rò: ìmbă rř'ì òve màtí, ìmbă rř'ì ípìrǒnga màtí, ìmbă rř'ì màlàyíkà màtí, ìmbă rř'ì nzére-alafí màtí, ìmbă rř'ì yà kòmbí rř'ì dhu màtí, ìmbă rř'ì ìrà rǐrà dhu màtí, ndirò

* 8:36 8.36 Zàb 44.23

ìmbă rí'ì ádrùngbănga tó obi nà arí'ì ale mătí. ³⁹ Ndi dhu bhëyi tí, ìmbă rí'ì òrù-akpà ǒ obi nà dhu mătí, ìmbă rí'ì yà adzi ǒ obi nà dhu mătí, ìmbă rí'ì Kàgàwà abhòlò kóró ngǔkpà dhu mătí, ní rǐ nzǐ àdù àě ìndà yà Kàgàwà itè àě tò Yësù Krístò, àě tó Ádrùngbăle-otù ǒ àzè rǒ rò.

9

Pòlò rǐ'ì izu nà ábhǒ Pbàisràyélí nyú ná'ù nzá Yësù Krístò dhu-okú dǒ rò dhu

¹ Krístò nà mǎ mùngbò mǎ dhu-okú dǒ rò, ma mí obhó dhu ùno, ma mí nzǐ títò ùno. Kàgàwà bhà Ìlǐlǎ-Alafí rǐ munda nídhunǐ, afídu rǐ ndi dhu itè kpangba idù. ² Ma mòzè mǎnò dhu ní, afídu rǎrǐ'ì ádrùngbă izu nà ndirò ìnzǐ ríku àpbè nà. ³ Ma màm̀bènà òzèna dhu ní mí'ì Kàgàwà ófù ale tí ndirò Krístò-rǒ rò ndi nìndà ale tí, àbanǐnzo, kǎkà atdí rùgànda tí mǎ mí'ì mǎnà tó ngari ǒ, ndi dhu bhëyi ma m̀nzǐ dhu dhu rǎdù abádhí ìgǔ nǎnǐ. ⁴ I àbanǐnzo ní Pbàisràyélí, yà Kàgàwà náavò rǐ'ì pbìndà inzo tí. Kítè pbìndà ádrùngbănga tó awáwà abádhí tò, kǎnzǐ ungbòta tó làkà abádhí t'ábhúna mǎnà, kǎbhù Hyátá abádhí tò Músà-otù ǒ, kítè ndùle abádhí rǎdù tí dhu abádhí tò, ndirò kǎkò ábhǒ dhu tó làkà abádhí tò. ⁵ Abádhí ní àě t'ábhúnanzìnzǐ tó pbàdzukurù, ndirò Krístò ka kugù ale-ngbò tó ófò ǒ abádhí-dhú nzínzǐ ǒ. Ndi Krístò ní ndi Kàgàwà yà kóró dhu dǒ arí'ì ale. Kǎkǎ kilè dhòdhòdhonganà! Àm̀nà.

6 Ma màti nzá Kàgàwà akò làkà ràkă nzá. Obhó tí, ìnzǐ ní kóró ale yà Pbàìsràyélí ò rò úvò ndi obhóná Pbàìsràyélí, ⁷ ndirò ìnzǐ ní Àbràhamù-dhú ò rò úvò ale kóró i obhóná Àbràhamù bhà inzo. Obhó tí, Kàgàwà akò làkà Àbràhamù tò, ndàti: «Ìsakà-otù ǒ nga ní ndi nyi nyabáya pbùkù dhu tí ka kózùna pbàdzukuru nǐ*.» ⁸ Kà-tì ní, ìnzǐ ní kǒkò ka kugu àdhàdhì ìndrǔ ùgu ka karí dhu bhěyi nzónzo i ka kózùna rǐì Kàgàwà bhà inzo tí, pbétù kǒkò ka kugu Kàgàwà akò làkà-otù ǒ nzónzo ní i ka kòzù rǐì kàbhà obhóná pbàdzukuru tí. ⁹ Yàrí ní ndi Kàgàwà akò làkà, ndàti: «Yà dhu bhěyi kàsami ǒ, ma mírà tǔtǔǒ, ní Sàrà rǐ kpatsibhá ngbàngba núgu*.»

¹⁰ Ndirò, ìì rǐì ní nzǐ wò dhu kèlě. Rùbhekà rǐì ìnè átò. Ìyàdhíyà núugu óyó ozó-nzo Èsawù mà Yàkòbhò nà, atdí àba, àlě t'ábhunà Ìsakà tò. ¹¹ Pbétù, ìnzá ka kàpè i nzónzo mà núgu rórò, ndirò ìnzá i nzónzo àpè atdí ìdzi dhu mà ndirò atdí nzére dhu mà nónzi rórò, ndínì Kàgàwà udhé dhu náaká tí, àdhàdhì kǎrí dhu òvò òná ófò ǒ, ¹² ndi ófò nì ìnzá nga nàndà ìndrǔ-kàsù nà, pbétù kàndà nga yà ìndrǔ nunzi Kàgàwà-afì òzè dhu kèlě nà. Ní Kàgàwà avò dhu Rùbhekà tò ndàti: «Ádrùngbǎ-ingba nónziya kasu olù-ingba tò*.» ¹³ Ìlǐlǎ Andítá rǐ dhu òvo, ndàti: «Ma mózè Yàkòbhò, madù Èsawù nóndrò*.»

Kàgàwà arí dhu ònzi ndì ndòzè dhu bhěyi

* 9:7 9.7 Ɔpt 21.12 * 9:9 9.9 Ɔpt 18.10-14 * 9:12 9.12 Ɔpt 25.23 * 9:13 9.13 Mál 1.2-3

pbìndà ale nǐ dhu

¹⁴ Nírò, ádhu àlě kàkǎ àlě rùnò? Tí ìnzǐ Kàgàwà rarí obhónánga ònzi? Ìnzǐ akεkpá màtí!

¹⁵ Obhó tí, kávò dhu Músà tò, ndàti: «Ma mí izu àbà dóná ní ma mòzè mabà izu dóná ale, ndirò ma mí ídzìnga ònzi fíndà ní ma mòzè mɔnzì ídzìnga fíndà ale*.»

¹⁶ Nírò, Kàgàwà bhà ídzìnga nándà nzá nga ìndrǔ òzè dhu nà ndirò ndi ale rǔnzina dhu nà, pbétù kàndà nga kà rǐ izu àbà ìndrǔ dǒ dhu nà.

¹⁷ Hìlǎ Andítá ò, Kàgàwà rǐ dhu òvɔ Mísrì tó pbìrì ǒ ádrùngbǎ kamà tò, ndàti: «Ma mídì nyi nyi'ì ádrùngbǎ kamà tí, ndínǐ ma mítè tí pbàkà ádrùngbǎnga tó ɔbi otùnɔ ǒ, ndirò ndínǐ ìndrǔ igá tí ɔvòdu yà adzi ǒ kóró ngari ònǎ*.»

¹⁸ Nírò, Kàgàwà arí izu àbà ndì ndòzè ndàbà izu dóná ale-dǒ, ndirò kǎrǐ ndì ndòzè afína rò'ò odú ale-afí àbhǔ rò'ò odú.

¹⁹ Wò dhu bhěyi Kàgàwà arí dhu ònzi rò, nyi nyínè nyati ima nǐ: «Ádhu Kàgàwà rǔrǔ nǐ ìndrǔ dǒ tǔtǔ okúna dò rò? Atdí ale mà tí'ì inè ndùwu kà-afí òzè ndònzì dhu?»

²⁰ Ní kòmbí, inyi ní àdhi ndínǐ nyi nyagò tí nyi Kàgàwà nà? Adzi nǐ ka kòbhòlò wìtù tí àdù àtìnà àti ndì nóbhòlò ale nǐ: «Ádhu nyi nyòbhòlò ima wò dhu bhěyi nǐ?»

²¹ Itǎ òru arí ale tí nzǐ àdù ndì ndòzè ndònzì dhu ònzi pbìndà anzi nǐ? Ndi atdí anzi-adì nǐ tí, kà tí nzǐ àdù ifuta nà àkǎ wìtù òbhòlò, ndàdù yà bìlìnganà ka karí ngbǔya òkɔ wìtù òbhòlò átò?

²² Ndi dhu bhěyi tí, Kàgàwà rǐ'ì inè ndònzì dhu ndì ndòzè dhu bhěyi pbìndà ale nǐ. Kǎzè nditè pbìndà nàwí yà àkǎkǎnà nditdì ànyàya

* **9:15** 9.15 Uvt 33.19 * **9:17** 9.17 Uvt 9.16

ale tò, ndínì pbìndà ádrùngbǎnga tó obi nitè tí. Phétù kǎdù i ale tó dhu-dzi òndù atdíđ. ²³ Kǎzè átò nditè pbìndà ádrùngbǎnga tó awáwù tó ábhǒnga yà izu ndì ndábà dòyá ale tò. I ale kǎbhòlò angyangyi ndínì otsúya tí ndi pbìndà ádrùngbǎnga tó awáwù ò. ²⁴ I ale ní àlě'i. Kǔnzì nzá àlě Pbàyàhúdì nzínzì ǒ rò tí, pbétù kǔnzì àlě ìnzì ní Pbàyàhúdì nzínzì ǒ rò átò. ²⁵ Ndi dhu rǐ'ì àdhàdhì yà nabi Ɔseyà bhà bhǔkù ò Kàgàwà avò dhu bhěyi. Kǎti:

«Ìmbǎ i'ì pbàkà ale tí ale

ní ma manziya <Pbàkà Ale> tí.

Yà ìnzá ma mati atdíđ ma mózè dhu tí ale,

ní ma manziya <Atdíđ ma mózè Ale> tí*.

²⁶ Ndirò abádhí tò ka kavò dhu òná rò ngari, kati:

<Nyǐ ní nzǐ pbàkà ale,>

ní ǒ rò ka kanziya abádhí Kàgàwà, yà Ípìrǒnga

nà arí'ì ale bhà Inzo tí*.»

²⁷ Nabi Ìsayǎ na náavò dhu kpangba Pbàìsràyélí-okú dò rò, ndàti: «Ìmbǎ Pbàìsràyélí àmbènà i'ì abho àdhàdhì ádrùngbǎ rèrù-bidǒ ɔɔokpó bhěyi màtí, ní ngúfe ale kèlě abádhí nzínzì ǒ rǐ ndi ùgu. ²⁸ Obhó tí, Ádrùngbǎle Kàgàwà rǐ yà adzi ǒ ale-ànyǎ ìtdì àkáká dhu bhěyi, yà ndì nyú ndì nduno ka dhu bhěyi, ndirò kà rǐ ndi dhu ònzi ìnzá ndì ndòdò nga ádzì rórò*.» ²⁹ Ndirò ndi nabi Ìsayà náavò dhu angyinǎ rò átò ndàti:

* **9:25** 9.25 Ɔse 2.25 * **9:26** 9.26 Ɔse 2.1 * **9:28** 9.28 Ìsa 10.22-23

«Ìnzǐ Kàgàwà, yà kóró dhu dǒ arí'ì obi nà
 ale nígũyana gukyè àlě-dhú nzínzì ǒ
 atdídená ale àlě tò,
 ní àlě kúlíyana àlě Sòdomò mà Gòmora nà tó kigò
 ǒ bhà, yà kǎtdì tsěya bhěyi*.»

*Krístò ní yà ìndrǔ-pfò ùbě arí bhalabhala tó
 odu dhu*

³⁰ Nírò, ádhu ndi àlě kákǎ àlě rùnò? Ìnzǐ ní
 Pbàìsràyélí yà inzà dhu nanè Kàgàwà ròzù ì
 obhónángatále tí ale, ní kòzù wà obhónángatále
 tí a'uta-otù ǒ. ³¹ Pbétù Pbàìsràyélí, yà Ƴyátá
 t'ífuta-otù ǒ Kàgàwà rǐ 'òzù obhónángatále tí
 dhu ònè rǒ ubhínà ale, náawù nzá ùvò ndi bhěyi
 ka rǐ 'òzù dhu ò. ³² Ádhu-okú dò rò? Abádí anè
 nzá ndi obhónánga a'uta-otù ǒ, pbétù abádí anè
 ka yà ì ónzina kasu-otù ǒ dhu-okú dò rò. Abádí-
 pfò onzi abè wò ìndrǔ-pfò àbhǔ arí onzi ròbè odu
 rǒ, ³³ àdhàdhì Kàgàwà rǔnɔna Ɔlǎ Andítá ò dhu
 bhěyi. Kà rǎtina:

«Kǎnǐ ma mìli ìndrǔ-pfò ùbě rí odu Sàyunì tó
 pbìrì dǒ.

Ka ní ìndrǔ àbhǔ rǐ ràwà ì bhalabhala tó odu.
 Pbétù, kà'u rǐ ale-nyì rǐ nzǐ iwɔ*.»

10

Pbàìsràyélí núvǒ ì ìnzǐ 'ùngu ídzì otu dhu

¹ Àbanǐnzó, ma mí atdyúna òho dhu, ndirò
 ma mí mìtsò Kàgàwà-rǒ Pbàìsràyélí-okú dò rò
 nǐ dhu ní Kàgàwà rǎkǎ ndìgǔ abádí. ² Obhó tí,
 ima ní yà ma múnɔna dhu tó ngàmì: abádí

* **9:29** 9.29 Ɔpt 19.23-28; Ìsa 1.9 * **9:33** 9.33 Ìsa 8.14; 28.16

ní atdíđǒ Kàgàwà nózè 'ìfũ ale, pbétù ndi ifuta náhũ nzá obhóná inga t'únita ò rò. ³ Abádhí-đo álũ nzá ìngbà dhu bhěyi màtí Kàgàwà arí ìndrũ òzù obhónángatále tí dhu, 'àdù dhu ònè ìdì fiyó obhónánnga ìtírò. Abádhí úvǒ ì ìnzǐ 'ùngu obhónángatále tí Kàgàwà rǐ 'òzù òná otu. ⁴ Obhó tí, Krístò-otù ǒ, Ùyátá nàrà àhũ ndi ndàkànà ndàrà àhũ ró, ndínǐ Krístò nà'ù ìngbàtí ìlì ndi ale mà nózù Kàgàwà adù tí obhónángatále tí.

Ɖgè rǐ'ì yà Ádrùngbǎle Yèsù ná'ù ale tò kóró dhu

⁵ Yàrí ní Músà andí Ùyátá ìfũ ka kí dhu-otù ǒ Kàgàwà rǐ ìndrũ òzù obhónángatále tí dhu đǒ dhu. Kǎti: «Ùyátá únò dhu ìfũ rí ale, ní rǎdù ípìrǒnga àbà ndi Ùyátá-otù ǒ*.» ⁶ Pbétù, Kàgàwà rǐ ìndrũ òzù obhónángatále tí a'uta-otù ǒ dhu rǐ mbǎ ì'ì obi tí ìndrũ tò. Hìlǎ Andítá ò ka kándí dhu ndi dhu đǒ kati, nyi rǎkǎ nzá nyati afínũ ò: «Ádhi ndi òrù-akpà ò rúpo?» Ndi dhu nádù ì'ì àdhàdhì Krístò àbhũ nyi nyí rìfò ányìrò dhu bhěyi dhu. ⁷ Ndirò, nyi nyàkǎ nzá nyati: «Ádhi ndi ɔve-bvù rófo?» Ndi dhu nádù ì'ì àdhàdhì Krístò àbhũ nyi nyí rùpò ányì rò dhu bhěyi dhu. ⁸ Pbétù, yàrí ní ndi Hìlǎ Andítá únò Kàgàwà rǐ ìndrũ òzù obhónángatále tí a'uta-otù ǒ dhu đǒ dhu: «Kàgàwà bhà Ɖte rǐ'ì ìkyèrǒ tinú, kà rǐ'ì linú ndirò kà rǐ'ì afínũ ò*.» Ndi Ɖte ní Krístò à'ù ka kí dhu đǒ mà maróvona ìndrũ tò Ɖte. ⁹ Nyi nyapé dhu ùnɔ kpanjangba tsùnũ nyú nǐ nyati Yèsù rǎrǐ Ádrùngbǎle, nyadù dhu à'ù atdí afínũ nyú

* **10:5** 10.5 Law 18.5 * **10:8** 10.8 Tòr 30.12-14

nà iwà Kàgàwà rabhù ka rìngbè ndì òve-bvù rò, ní nyi nyádù ògù ògù. ¹⁰ Obhó tí, ìndrù apé Yèsù Krístò ná'u afina nyú ò rò, nózù Kàgàwà rǎdù obhónángatále tí. Ndirò, kǎpé ka ndì ndà'ù dhu ùno kprangba tsùna nyú nǎ, ní Kàgàwà rǎdù kìgu ìgǔ. ¹¹ Obhó tí, Hǐlǎ Andítá rǎtina: «Ìngbàtí ìlì ndì ale mà náapé kà'u, ní ndì ale rǐ nǎ àdù dhu òzù ndàtì, kòkórò ndì ra'u ka*.» ¹² Nírò Kàgàwà-ònzǐ, Pbàyàhúdì mà ìnzǐ ní Pbàyàhúdì mànà nùdà ì nǎ dhu rǐ ìmbǎ ì'ì atdí màtí. Obhó tí, kóró ale rǐ'ì nà Ádrùngbǎle tí ale ní atdí ale kèlě, ndirò kǎrì ìdzìngà ònzì kóró ale yà fóná dhu nònzì tò. ¹³ Hǐlǎ Andítá rǐ dhu òvo, ndàtì: «Ndi Ádrùngbǎle-rǒ ndì nìtsò ìngbàtí ìlì ndì ale mà ní rǎdù ògù ògù*.»

¹⁴ Nírò, ìndrù rǎdù 'ìtsò ìngbà dhu bhěyi yà ìnzá ì á'ù Krístò-rǒ? Ndirò, abádhí rǎdù kà'ù ìngbà dhu bhěyi ìnzá ì àpè kàbhà màkǔrù ìrì rórò? Ndirò abádhí rǎdù kàbhà màkǔrù ìrì ìngbà dhu bhěyi ìmbǎ ndì dhu ùno rí abádhí tò ale rǐ'ì rò? ¹⁵ Ndirò, ka kádù dhu ùno abádhí tò ìngbà dhu bhěyi dhu apé ì'ì ìnzá ka kòvì ìndrù abádhí-tì'ò dhu tí? Hǐlǎ Andítá rǐ dhu òvo mběyi nyú ndàtì: «Ídzì Màkǔrù nà ríwu ale rǐwu dhu àlǎ ka kí dhu ní ìdzì dhu*.» ¹⁶ Pbétù, kóró ale náa'u nzá ndì Ídzì Màkǔrù. Obhó tí, nabì Ìsayà náavò dhu ndàtì: «Òo Ádrùngbǎlé, ádhi ndì mà múno na Ídzì Màkǔrù ná'ù?» ¹⁷ Ní ndì dhu bhěyi tí, ìndrù arí dhu à'u Ídzì Màkǔrù ì ìrì rò, ndirò ndì Ídzì

* **10:11** 10.11 Ìsa 28.16 * **10:13** 10.13 Yòw 3.5 * **10:15** 10.15

Ìsa 52.7 * **10:16** 10.16 Ìsa 53.1

Màkürù ní Krístò dǒ rǒtε Ɔtε.

¹⁸ Nírò ma mí dhu ìvǔ, mati: Pbàyàhúdí nírì tí inzà ndi màkürù? Abádhí iri wà ka! Obhó tí, Hlǎ Andítá rǎtina:

«Màkürù nà ríwu ale-tù nírì ndì kóró yà adzi ǒ, abádhí-ǒtǎ àrà àhu yà adzi ǒ kóró ngari ònǎ*.»

¹⁹ Ma mí dhu ìvǔ tdítǒ, mati: Ndi dhu alá tí obhó Pbàìsràyéí-dǒ? Kǎlú wà abádhí-dǒ. Obhó tí, Músà ní'ì ndi wemberè t'ále, yà Kàgàwà avò dhu otùna ǒ, ndàti:

«Ma mí nyǎbhǔ nyǎ'ì adha tó ale-afí nà yà ìmbǎ arí'ì pbàkà ale tí ale dǒ.

Ma mí nyǎbhǔ nyǎkǒ yà inzà nga núni dhu tí nyǎ nyarózùna ale rǒ*.»

²⁰ Nabì Ìsayà náavò Kàgàwà ùnò fíndà ìnzǐ ní Pbàyàhúdí dǒ dhu átò obì nyá nà, ndàti:

«Ma mábà ma fǐyò ale ní kǎkà ìnzǐ úbhì mǎnè rǒ ale,

ma mítè ma fǐyò ale ní kǎkà ìnzǐ úbhì dhu ònzì rǒ fudú ale*.»

²¹ Pbétù, Pbàìsràyéí-okú dò rò Kàgàwà rǎtina yà dhu bhèyi: «Bilínganà ma mǎrà ǒtsúdu ìyì rǒ mambe ìnzǐ arí inga iri, ndirò dǒya ídzò ale ùnzì dǒ nǐ ndínǐ ingo tí tidu ò*.»

11

Kàgàwà náadhò nzá pbìndà ale Pbàìsràyéí dòtsí dhu

¹ Nírò, ma mí dhu ìvǔ mati: Kàgàwà náadhò tí òdho pbìndà ale? Inzá akekpá màtí! Obhó

* **10:18** 10.18 Zàb 19.5 * **10:19** 10.19 Tǎr 32.21 * **10:20**

10.20 Ìsa 65.1 * **10:21** 10.21 Ìsa 65.2

ndínĩ abádhí awá tí ì, 'àdù fiyó nzérénga tó perè nábà.

¹⁰ Abádhí-nyĩnga àkă ndùtì, ìnzĩ ràla nga, ndirò abádhí-adzíkpa àkă rùtdò ì bilĩnganà*.»

Pbàìsràyélí náadhò Krístò dhu náabhù ídzìnga yà adzi ǒ ngǔkpà ale tò dhu

¹¹ Nírò, ma mí dhu ìvũ matì: Pbàìsràyélí-pfò dhu ẹbé tí, ràrà àhu abádhí rĩ 'àwà dòtsí dhu ò? Ìnzá akẹkpá màtí! Pbétù, Pbàìsràyélí ódhò Krístò dhu-okú dò rò, ìnzĩ ní Pbàìsràyélí nábà ì ẹgũ ònà otu, ndínĩ ì Pbàìsràyélí ambè tí adhàya ònzì dǒ. ¹² Ní, dhu apé ì'ì Pbàìsràyélí tó afátá mà abádhí tó ivívinga mànà náabhù ídzìnga yà adzi ǒ ngǔkpà ale tò dhu tí, ní yà Kàgàwà únzì Pbàìsràyélí rĩ ògù tó otu nángũ atdíđò rò, ndi ídzìnga náadùya tí mbă ì'ì abho nyú ròsè?

¹³ Kòmbí ma mí dhu ẹno fǔkù ìnzĩ ní Pbàìsràyélí tírò. Ìma nyú, ìma ní ìnzì ní Pbàìsràyélí tó uvitatále. Ní ma mí milè ndi pbàkà kasu-okú dò rò. ¹⁴ Nírò, ma mí'ì ìnè mabhu fàkà pbìrì ǒ bhà nyú rònzì ngǔkpà pbìrì ǒ ale-adhà, ìngó ma maraya tí abádhí nzínzì ǒ atdídhená ale mà nígu. ¹⁵ Obhó tí, dhu apé ì'ì Kàgàwà ódhò Pbàìsràyélí dhu níbhò ungbòta Kàgàwà mà nzínzì ǒ yà adzi ǒ ngǔkpà ale mànà dhu tí, ní Kàgàwà à'ù Pbàìsràyélí tdítđò dhu tí mbă àdù ì'ì àdhàdhì abádhí, kàkà iwà ẹvè ale bhěyi ì'ì ale, nábà ìpìrǒnga tdítđò dhu bhěyi?

Pòlò rĩ óyǒ ófò ìbho Pbàìsràyélí mà abhúya-nzínzì mànà dǒ dhu

* **11:10** 11.10 Zàb 69.23-24

16 Ɔbholo ka kòbholò m̀̀gati-dòkpa* nábhũ ka kapé perè tí Kàgàwà tò, ní ndi nùbhà gona nádù ì'ì kàbhà átò. Ndirò, Pbàìsràyélí rí'ì àdhàdhì òzò tí Kàgàwà azò mìzèyìtunì-kpa bhěyi. Ní, ndi mìzèyìtunì-kpa-vé náapé ì'ì kàbhà dhu tí, ní ndi mìzèyìtunì-kpa-ɔpbí nádù ì'ì kàbhà átò. 17 Ní, Kàgàwà ú'a ndi mìzèyìtunì-kpa-ɔpbí-ròrò, ndàdù nyí, ìnzí ní Pbàìsràyélí, yà irí ɔ arí ìnga mìzèyìtunì-kpa-ɔpbí núpba ndùtsì kòkò ù'á ndi ndù'a mìzèyìtunì-kpa-ɔpbí tó ngari ɔ. Ní kòmbí nyí, ìnzí ní Pbàìsràyélí tírò, nyí nyarí Pbàìsràyélí náabà ìdzìnga àbà átò, àdhàdhì irí ɔ mìzèyìtunì-ɔpbí náarí yà òzò tí Kàgàwà azò mìzèyìtunì-kpa-vé ò rò ráhu idha nómvu átò dhu bhěyi. 18 Nírò, nyí nyàkã nzá nyɔnzì kãkã ù'á Kàgàwà ú'a mìzèyìtunì-ɔpbí gàyà. Nyí nyí mbã nyí nyí nyɔyò okúna dò rò dhu nà. Obhó tí, ìnzí ní nyí ndi nyí nyarí ɔbi àbhũ ndi mìzèyìtunì-vé* tò, pbétù kã-vé náarí ndi ɔbi àbhũ fũkù.

19 Nyí nyí'ì ìnè nyãti ma nĩ: kòrí mìzèyìtunì-kpa-ɔpbí ka ku'a, ndínĩ mǎ, mǎ mabá tí ngari aríya dǎ. 20 Ní, nyí nyùnò obhó dhu. Ka ku'a abádhí, abádhí uvó ì ìnzí ì a'u tí dhu dhu-okú dò rò. Ndirò nyí, nyí nyí'ì ìnè pòtsó nyí nyùpbã nyí ndi itsu rǎ ró, a'uta nà nyí nyí'ì dhu-okú dò rò. Ní kòmbí, nyí nyàkã nzá nyɔyò nyí, pbétù nyí nyàkã nyãndà nga mběyi! 21 Obhó tí, dhu apé ì'ì ìnzá Kàgàwà ubhà kòrí itsu-ɔpbí-ayí, róngò àmbe ò'ò dǎ dhu tí, ní kádùya nyũbhà ìngbà dhu bhěyi?

* **11:16** 11.16 Ɔzt 15.19-21 * **11:18** 11.18 Mìzèyìtunì-kpa-vé tí ka kátina iró ní Pbàìsràyélí t'ábhúna-nzìnzì.

22 Nírò, nyìrè pé nga Kàgàwà bhà ídzìnga dǒ, ndírò nyìrè pé nga kàbhà nàwí dǒ átò. Àbadhi ní pbìndà nàwí ìtè arí kākà ì nùvǒ ìnzǐ 'à'ù ndì ale-okú dǒ rò ale. Pbétù, ka nádù ì'ì ídzì ale fǔkù, kàbhà ídzìnga ǒ nyǐ nyòkò rò. Ìmbǎ kǐ'ì ndi dhu bhěyi rò, ní nyǐ nyú mà kǔ'aya nyǐ átò. 23 Ndirò, Pbàìsràyélí na náapé 'ùgèrè, 'à'ù Kàgàwà tdítǒ, ní kà rǐ ìnè ndùpbǎ abádhí tdítǒ, ndùtsì yà abádhí ì'ì òyá fiyó ngari ǒ. Obhó tí, Kàgàwà rǐ'ì ìnè ndùpbǎ abádhí, ndùtsì tdítǒ. 24 Nyǐ, ìnzǐ ní Pbàìsràyélí tírò, nyǐ nyí'ì àdhàdhì irí ǒ mìzèyìtunì-ǒpbí, yà Kàgàwà ǔ'á ndàdù àpbanà, ndùtsì yà òzò tí ndì ndazò mìzèyìtunì-kpa rǒ bhěyi, ìnzǐ ní yà mǎhàngú ò rò ka karí kòzò òná ófò ǒ. Pbétù, Pbàìsràyélí rǐ'ì àdhàdhì wò ndi òzò tí Kàgàwà azò mìzèyìtunì-kpa bhěyi. Ní dhu rǐ ìmbǎ ì'ì odú Kàgàwà tò, ndùpbǎ yà ǔ'á ndì ndú'a ndi mìzèyìtunì rǒ rò ǒpbína, ndàdù ǔtsìnà kà-rǒ tdítǒ.

*Kàgàwà rǐ'ì izu tó afina nà
Pbàìsràyélí mà ìnzǐ ní Pbàìsràyélí mà nà dǒ dhu*

25 Àbanǐnzó, ma mòzè nzá nyòkò ìnzǐ nyǐni yà órù ò ongónà àdi dhu, akye nyǐ nyozúna nyǐ atdíǒ ìnga núnì ale tí nǐ. Ndi dhu yà órù ò ongónà àdi ní yàrí: atdídhena Pbàìsràyélí nóokoya afiya rǒngò ò'ò odú, rǎrà àhǔ yà Kàgàwà únzì ìnzǐ ní Pbàìsràyélí rǐ ògù-otù ùngǔ atdíǒ dhu ò. 26 Nírò ní ndi Ìsràyelì tó pbìrì ǒ ábhǒ ale nùugùya àdhàdhì yà Ìlǐlǎ Andítá ò Kàgàwà rǒvona dhu bhěyi, ndàti:
«Èwutaba rǐ ndìto Sàyunì tó pbìrì dǒ.

Kàrř nzerε dhu ìto Yàkobhò bhà pbàdzukuru
nzínzì ǒ rò.

27 Wòrí ní ndi yà abádhí mànà mǎ mungbòya mǎ
nǎ ungbòta,

abádhí tó nzérenga núba ma mí abádhí tò òná
kàsúmì ǒ* .»

28 Ídzì Mākūrù Pbàìsràyélí ódhò dhu ka kàndà
rò, abádhí ní Kàgàwà rǒ òmvũ, ndi dhu ràdù ì'ì
mùgàsù tí fùkù. Pbétù, Kàgàwà avò abádhí fǐndà
dhu ka kàndà rò, abádhí ní atdídǒ Kàgàwà ózè
abhúya-okú dò rò ale. 29 Obhó tí, Kàgàwà náarí
nzǐ ìndrũ tò ndì ndàbhε perè àkǒ ndi ale-fó rò.
Ndirò, kǎrř nzǐ fǐndà ndì ndóvò ale òdhò. 30 Angyi
nyǐ, ìnzǐ ní Pbàìsràyélí tírò, nyǐ nyuvó nyǐ ìnzǐ
nyǐrì Kàgàwà-tsǔ dhu, pbétù kòmbí, kǔbà dhu
fùkù Pbàìsràyélí úvǒ ì ìnzǐ 'ìrì kà-tsǔ dhu dhu-
okú dò rò. 31 Àdhàdhì abádhí úvǒ ì kòmbí ìnzǐ
'ìrì Kàgàwà-tsǔ dhu dhu nábhε Kàgàwà rì'ì izε
tó ale-afí nà dèkú dhu bhěyi, ní kǐ'íya ìnè izε tó
afína nà átò abádhí dǒ, abádhí rǐ 'ùgèrè 'ìngò
tina ò rò. 32 Obhó tí, Kàgàwà ábhε Pbàìsràyélí
mà ìnzǐ ní Pbàìsràyélí mànà rì'ì ìnzǐ rǐ tsùnà dhu
ìrì ale tí, ndínǐ ndì ndì'ì tí izε tó afína nà abádhí
dǒ kóró.

33 Àndà pé Kàgàwà bhà ídzìnga náarí'ì
ádrùngbǎ tí dhu! Kǎrř dhu-ǒnga òvò tí dhu mà,
kàbhà inga t'únita mànà rǐ'ì abhàbhó nyú ròsè!
Ádhi pbá ale ndi kàbhà irèta àwe ràdù? Ádhi pbá
ale ndi kùdhě ndì ndonzi tí dhu ràdù dòna àlε?
34 Àdhàdhì yà Hǐlǎ Andítá rǒvona dhu bhěyi:

* 11:27 11.27 Ìsa 59.20-21

«Ádhi pbá ale ndi Ádrùngbǎle Kàgàwà bhà irèta núnì?»

Ádhi pbá ale ndi kà tò rádù sedzà àbhũ*?»

³⁵ «Ádhi pbá ale ndi dhu nábhũ angyi Kàgàwà tò,

ndínì kǎdù tí ndi dhu-arì ǒ dhu àdu fǐndà*?»

³⁶ Obhó tí, kóró dhu náaráhũ kà-fó rò, kóró dhu kǎbhòlò ndi, ndirò kóró dhu rǐ'ì kà tò. Ní, kàkǎ ilèta nà dhòdhóhóngà nà! Àmìnà.

12

Kàgàwà bhà kasũ ònzì ka kí atdí ale-afí nyú na dhu

¹ Nírò àbanǐnzó, àdhàdhì Kàgàwà níitè pbìndà izũ tó ale-afí àlě tò dhu bhěyi, ma màtè nyí itdè tí, nyũbho ngbòkũ kà tò, rǐ'ì àdhàdhì Kàgàwà tò ka kùbho ípìròrò rǐ'ì izǎ tó perè bhěyi, kà-nyìkpó ǒ ìlǎ, ndirò kà-nyìkpó nòfò perè bhěyi. Wòrí ní ndi àdù ì'ì obhónánga tó ófò, yà Àbadhi ùle nyí nyádù nǐ. ² Nyí nyàkǎ nzá nyǒnzì nyí àdhàdhì yà kòmbí arǐ'ì adzi ǒ ale náarí 'ònzì òná ófò ǒ. Pbétù, nyí nyàkǎ nyǎbhũ Kàgàwà rùgèrè nyí, ndàbhũ fùkú irèta róngò ɔwútána tí, ndínì nyí nyuni tí Kàgàwà ózè nyǒnzì dhu. I dhu ní: ídzi dhu tí rǐ'ì dhu mà, Kàgàwà-nyìkpó nòfò dhu mà, ndirò obhónánga tó dhu nyú tí rǐ'ì dhu mà.

³ Àdhàdhì yà Kàgàwà ónzìná idù ídzìnga mì'ì uvitatále tí dhu-bvũ rǒ, ma mátina nyí nǐ kóró: atdí ale mà nzínzìkũ ǒ nákǎ nzá ndòzù ndi ɔrú

* **11:34** 11.34 Ìsa 40.13-14 * **11:35** 11.35 Yòb 41.3

nyú, ròsè yà ndì ndí'ì òná ófò dònǎ. Pbétù, nyí nyàkǎ nyòzù nyí yà nyí nyú nyí nyí'ì òná ófò ǒ, ìnzí nyí nyí nyídzi rórò, àdhàdhì yà Kàgàwà úndò fùkù fùkù a'uta-otù ǒ perè-bvɛ rǒ. ⁴ Atdí ale-ngbò rǒ, ale-ngbò-rǒngá-nzo náarí'ì ibí, ndirò i ale-ngbò-rǒngá-nzo rǐ mbǎ ì'ì kóró atdí kasɛ nà tí. ⁵ Ní ndì dhu bhěyi tí, àlě kí mbǎ ì'ì ibí rò màtí, ní àlě ní atdí ale-ngbò kèlě Krístò mànà àlě kúngbò àlě dhu-otù ǒ. Ndirò àlě'ì kóró, àlě kúngbò àlě àlě rì'ì atdí ale-ngbò tí, ìngbàtí ìli ndì ale mà rì'ì pbìndà ngari ǒ àdhàdhì atdí ale-ngbò-rǒngá bhěyi. ⁶ Pbìndà ídzìngá-bvɛ rǒ, Kàgàwà íbhò dhèdhèrò perè-tidò àlě tò. Ní, kàbhà nabì bhěyi ka kí dhu òvò ìndrù tò dhu tó perè nábà ale, nákǎ ndàrà dhu òvò rǒ ìndrù tò yà kóró àlě ká'ù obhónánga tó ɔte-bvɛ rǒ. ⁷ Ngǔkpà ale dzùnà t'ónzita tó perè nábà ale, nákǎ ndònzì ka mběyi. Ìndrù tò ka kí dhu ùdhě dhu tó perè nábà ale, nákǎ ndùdhe dhu mběyi ìndrù tò. ⁸ Ngǔkpà ale tò ka kí sedzà àbhě dhu tó perè nábà ale, nákǎ ndàbhɛ sedzà mběyi abádhí tò. Ìndrù tò ka kí perè ùbhò dhu tó perè nábà ale, nákǎ ndùbho ka ìnzí ndì ndózùna rórò. Ìndrù òdò arí ale, nákǎ ndòdò abádhí mběyi. Ízɛ tó ale-afí nà ka kí'ì ngǔkpà ale dǒ dhu tó perè nábà ale, nákǎ ndònzì ka dhèdhe nà.

Yèsù ná'ù ale àkǎ 'òkò tí nzínziya ǒ dhu

⁹ Fùkù àzè nákǎ ndí'ì ìmbǎ òná ɛtrátá na. Nyí nyàkǎ nyòndrò kóró dhu-tsí kǎkǎ nzéɛ dhu tí rí'ì, nyádù nyǎpba ídzi dhu tí rí'ì dhu rǒ. ¹⁰ Nyí nyàkǎ nyòzè nyí nzínzìkɛ ǒ àdhàdhì atdí àba bhà

ale náarí 'òzè nzínziya ǒ dhu bhěyi. Nyĩ nyàkǎ nyĩ'ì wemberè t'ále tí nzínzìkũ ǒ nyĩ nyĩ nyĩfũ dhu ǒ. ¹¹ Nyĩ nyàkǎ nyǒnzì Ádrùngbǎle Yěsù bhà kasũ atdyúkũ nyú nà, ìmbǎ itsí na, ndirò nyĩ nyàkǎ nyǒnzì ka afíkũ nyú nà. ¹² Nyĩ nyàkǎ nyǒkò dhèdhe ǒ, yà àlé tò Kàgàwà ǒkò fìndá làkà dhòdhòdhóngà tó ípìrǒngà òdò nyĩ nyĩ nyĩ nyabá tí rò. Nyĩ nyàkǎ nyǒndù dhu-dzi àpbè ǒ, nyǎdù ìko pòtsó itsòta ǒ. ¹³ Nyĩ nyàkǎ nyǒnzì Kàgàwà bhà ale dzùnà fìyó m̀hètù ǒ, nyǎdù òwu olo tí rí'ì ale àkò rǒ.

Àzè àkǎ kítè kóró ale tò, ìmbǎ rì'ì òmvũ tò màtí dhu

¹⁴ Nyĩ nyàkǎ nyǎso rùkú rávu ale. Nyĩ nyàkǎ nyǎso abádhí, ìnzí ní nyǒfũ abádhí òfũ tí. ¹⁵ Nyĩ nyàkǎ nyǒnzì dhèdhe atdíkpá kǎkà dhèdhe ǒ rí'ì ale mànà, nyǎdù òdzi atdíkpá kǎkà òdzi ródzi ale mànà. ¹⁶ Nyĩ nyàkǎ nyǒkò irita nà nzínzìkũ ǒ. Nyĩ nyàkǎ nzá nyǔbhà ale ìdzí ka kí dhu ràtdũ afíkũ, pbétù nyĩ nyàkǎ nyǔbhà nyĩ yorowà ǒ ka kóko dhu ràtdũ ndi afíkũ. Nyĩ nyàkǎ nzá nyǒzè nyĩ nyĩ-tírò dhu-ǒngà t'òvòta ǹni ale tí.

¹⁷ Nyĩ nyàkǎ nzá nyǎdu nzére dhu ìndrũ tò nzére dhu nĩ. Nyĩ nyàkǎ nyĩ'ì ídzìngà ònzì ka kí kóró ale tò nĩ ale-afí nà. ¹⁸ Àkǎkǎ nĩ, tikũ ònǎ rò, nyĩ nyàkǎ nyǒnzì obi nyǒkò m̀arùngà ǒ kóró ale mànà. ¹⁹ Ǫdhídũ, yà atdíǒ ma mózè nyĩ rò, nyĩ nyàkǎ nzá nyǔtsè rùkú dhu nyĩ-tírò, pbétù nyĩ nyàkǎ nyǔbhà ngari Kàgàwà bhà ǹwí tò r̀onzì ndi kasũ. Obhó tí, ka kándí dhu Hlǎ Andítá ò, kati: «Ìndrũ rǒ dhu ̀tse ka kí dhu ní kàsũdu.

Ima, Ádrùngbǎle Kàgàwà ní ndi ma mutsèya rùkú dhu*.» ²⁰ Pbétù, àdhàdhì yà Ìlǎ Andítá náarúnona dhu bhèyi: «Rùnù arí'ì òmvù tí ale náapé ì'ì àwù nà, ní nyi nyàkǎ nyabhù ònyè kà tò. Kǎpé ì'ì idha-atdyú nà, ní nyi nyàkǎ nyabhù idha kà ròmvù. Obhó tí, wò dhu bhèyi nyi nyònzì dhu rǎdù ì'ì àdhàdhì kàzù-li nyi nyìtrò kà-dò-tsíró dhu bhèyi*.» ²¹ Nyi nyàkǎ nzá nyabhù nzéere dhu rònzi lèmanù, pbétù nyi nyàkǎ nyònzì nzéere dhu lèma ídzìnga t'ónzita nǎ.

13

Àlità bhà ádròdrǒ ale àkǎ kifù dhu

¹ Ingbàtí ìli ndi ale mà náká ndifù idzi nónyè ìndrù dǒ ádròdrǒ ale. Obhó tí, inzà áhù Kàgàwà bhà rò ádrùngbǎnga náarí mbǎ ì'ì. Ndirò, kǎkà idzi nónyè ìndrù dǒ ádròdrǒ ale nùli ní Kàgàwà. ² Nírò, ádrùngbǎnga tó obi nà arí'ì ale nà rí ndàgò ale ní Kàgàwà ùyǎ dhu nà rí ndàgò ale. Ndirò, ndi dhu bhèyi arí dhu ònzì ale ní iwà Kàgàwà rí anya itdì dòyá dhu nìdhà dòyà ì tírò ale. ³ Obhó tí, ídzi dhu ònzì arí ale náarí nzì ádròdrǒ ale-òdò ònzì, pbétù abádhí-òdò ònzì arí ní nzéere dhu ònzì arí ale. Nyi nyóze tí wà nyongò àdì ìnzì nyi nyí ádrùngbǎle-òdò ònzì rórò? Nírò, nyi nyàkǎ nyònzì ídzi dhu, ní kà rǎdù nyifù. ⁴ Obhó tí, ádròdrǒ ale rǒnzina ní Kàgàwà bhà kasù, ndínì nyi nabhù tí nyònzì ídzi dhu. Pbétù,

* **12:19** 12.19 Tòr 32.35 * **12:20** 12.20 Mbà 25.21-22. Kà-tì ní, ngàtsi nǎ, wò dhu bhèyi nyi nyònzì dhu dhu rǎdù ndi ale àbhù nyina rìwù, rǎdù ndùgèrè ndùbhà pbìndà nzérenga.

dhu apé ì'ì nzére dhu ònzi nyi nyarí dhu tí, ní nyi nyàkǎ nyonzi abádhí-òdò. Obhó tí, ìnzǐ ní kòkórò nga ndi abádhí rǐ'ì ìndrǔ tò ì í màlípò àbhǔ nǐ ádrùngbǎnga tó obi nà nǐ. Màlípò àbhǔ abádhí rǐ nzére dhu nònzi ale tò rò, abádhí rǐnzina ní Kàgàwà bhà kasu, ndínǐ kàbhà nàwí nitè tí i ale tò. ⁵ Ní ndi dhu-okú dò rò, inga nòfò dhu nyú ní kifú ádròdrò ale, ìnzǐ ní Kàgàwà bhà nàwí-òdò ònzi ka kí dhu-okú dò rò tí, pbétù, ale-afí rǐ dhu ìtè átò ídzi dhu rǐrǐ ndi dhu-okú dò rò.

⁶ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, nyǐ nyarí pàratà ùfǒ átò. Obhó tí, àlità bhà kasu ònzi arí ádròdrò ale náarónzina ní Kàgàwà bhà kasu. ⁷ Ní, nyǐ nyàkǎ nyǎbhu ìngbatí ìli ndi ádrùngbǎle bhà obhónánga mà ndi ádrùngbǎle tò. Nyǐ nyàkǎ nyǔfǒ pàratà yà pàratà àbhǔ arí kufǒ ndombè-fó, ndirò nyǐ nyàkǎ nyǎtsà tákisi yà tákisi àtsà arí ale-fó. Nyǐ nyàkǎ nyǐfú ifuta nà àkǎ ádrùngbǎle, nyǎdù ilèta nà àkǎ-tsí nilè.

Ìndrǔ rǐ 'òzè nzínziya ò dhu ní Kàgàwà bhà Úyátá ìfǔ ka kí dhu

⁸ Nyǐ nyàkǎ nzá nyǐ'ì atdí ale bhà wànzá nà màtí. Wànzá tí nyǐ nyàkǎ nyǐ'ì nà ní atdí dhu kèlè. Ndi dhu ní, nyǒzè nyǐ nyí nzínzikú ò dhu. Obhó tí, òdhìnà nòzè ale nífú wà Úyátá atdíò. ⁹ Kàgàwà bhà Úyátá rǐ dhu òvo, ndàti: «Dhu àkǎ nzá nyonzi m̀nyòni, dhu àkǎ nzá nyohò abvo, dhu àkǎ nzá nyonzi ogbo, ndirò dhu àkǎ nzá nyili afínú ngàtsi ale-fó rǐ'ì dhu dǒ*.» Kǒkò ì Úyátá mà, kóró ngǔkpà-tsí màna, ní ka kútsì yàrí

* **13:9** 13.9 Uvt 20.13-15,17; Tòr 5.17-19,21

atdí Ʋyátá ò: «Nyí nyàkǎ nyozè ɔdhìnɔ àdhdhì yà inyi nyú nyí nyóze nyí nyí-tírò dhu bhěyi*.»
¹⁰ Ʋdhìnà nòzè ale rǐ nzi àdù nzere dhu ònzì kà-rò. Nírò, ale t'òdhìnà òzè ka kí dhu ní Ʋyátá ifù ka kí àkǎkǎ dhu bhěyi dhu.

Krístò rǐngo òná idho àkǎ kòdò tí dhu

¹¹ Nyí nyàkǎ nyóze nyí nzínziku ǒ, nyí nyùnì wà yà àlě kí'ì òná kòmbí kàsùmì nídhunì. Obhó tí, Yèsù Krístò àlě ka'ù òná kàsùmì ǒ, àlě kúgu dòtsí òná kàsùmì ní'ì àdì ndì ndàdì itse ró. Ní kòmbí, kindù wà ndì ìkyèrò nyú àlě tí. Nírò, kànì idho ò rò nyí nyí nyívà òná fùkú kàsùmì nákǎ wà! ¹² Iku-ǒnga àlì wà ndì, ndirò inga rùbho dhu nínù wà ndì. Àlě kǎkǎ àlě ràwà ìnò tó mǎtsò igi, àlě ràdù ila ùgye àlě kí nì awáwù ǒ mǎtsùmù nùgù. ¹³ Àlě kǎkǎ àlě rì'ì adyíbhengá nga nà àkǎ ìdzì mǎtsò nà, àlě ràdù àlě òdò kǎkǎ dhu-tsí rǒrò. Ʋ dhu ní: pìrà bhěyi ka kí dhu ònyɔ dhu, iwa t'órita, kóró mǎnyòni-tidò t'ónzita, anya t'ónzita, ndirò adha tó ale-afí nà ka kí'ì dhu. ¹⁴ Nyí nyàkǎ nyǔfò yà Yèsù íbhò àlě tò mǎtsùmù. Ndirò, nyí nyàkǎ nzá nyǔbhà yà ngbǒkù rǐ atdyúya òho dhu ròvò nyí, nyámbe kòzè dhu ònzì dǒ.

14

Inzá ìndrù àkǎ ndòtdì ɔdhìnà-ànyá ònyù-okú dò rò dhu

¹ Nyí nyàkǎ nyǎkò yà ivíví a'uta nà arí'ì ale inzá nyí nyàgò nyí nà pbìndà irèta dǒ rórò.

* **13:9** 13.9 Law 19.18

² Atdí ófò ní, atdí ale rǐ'ì inè ndònyù kóró ònyù-tidò pbìndà obi nà a'uta-okú dò rò, pbétù ngátsi ale ràdù ndà'ù ndònyù itò-bǐ* kèlě pbìndà ivíví a'uta-okú dò rò. ³ Ní, wò ndi kóró ònyù-tidò ònyù arí ale náká nzá ndònzì yà ìnzǐ arí ìzǎ ná'a ale-itsì. Ndi dhu bhěyi tí, yà ìnzǐ arí ìzǎ ná'a ale, náká nzá ndòtdì yà kóró ònyù-tidò ònyù arí ale-ànyǎ, Kàgàwà náko wà kònyù arí ale átò nídhunǐ. ⁴ Ìnyi, ìnyi ní àdhi wò ngátsi ale bhà kasutále dǒ nyi nyarí anya itdì rò? Kàrǐ kóró dhu ònyù dhu mà, ndirò ìnzǐ kà rǐ kóró dhu ònyù dhu mà ní kàbhà kasu tó ádrùngbǎle-òtě. Ndirò, kàbhà Ádrùngbǎle Yèsù rǐ'ì inè obi nà ndidì ka pòtsó pbìndà a'uta ǒ.

⁵ Atdídhená ale náarí atdídhená idho òzù atdídǒ rǐ'ì tǐya nà ròsè ngǔkpà idho dònǎ dhu tí. Pbétù, ngǔkpà ale arádù kóró idho òzù rǐ'ì àdhàdhì. Ndi dhu bhěyi ní ndi, ngátsi ale náarí dhu à'u àdhàdhì ndì nyú ndì ndírèna ndítirò dhu bhěyi. ⁶ Afína nìtù atdí idho-okú dò rò ale, ní rǐ dhu ònzi ndi dhu bhěyi ndínǐ ndì ndifù tí Ádrùngbǎle Yèsù. Kóró ònyù-tidò ònyù arí ale ní rǐ dhu ònzi ndi dhu bhěyi, ndínǐ ndì ndifù tí Ádrùngbǎle Yèsù átò. Obhó tí, kà rǐ òtsò àbhǔ Kàgàwà tò pbìndà ònyù-okú dò rò. Ndirò, ìnzǐ arí kóró ònyù-tidò ònyù ale ní rǐ dhu ònzi ndi dhu bhěyi átò, ndínǐ ndì ndifù tí Ádrùngbǎle Yèsù, ndàdù òtsò àbhǔ Kàgàwà tò. ⁷ Obhó tí, àlě karí

* **14:2** 14.2 Romà tó kigò ǒ Kànisa ǒ, ivíví a'uta nà ale náazè 'ònyù itò-bǐ kèlě, akye ì owuna yà iwà Músà bhà Hyátá ísǒ ìnzǐ kongò à'ànà ìzǎ mà mǔngǔ-nzo tó ka kàbhù perè tí ìzǎ mà nà ná'a nǐ.

mbă ípìrǒnga nà àlě kòzè àlě rì'ì kà nà dhu-okú dò rò. Ndirò, àlě karí nzi ùve àlě kòzè àlě rùve dhu-okú dò rò. ⁸ Kà-tì ní, àlě kapé ì'ì ípìrǒnga nà, ní àlě kí'ì kà nà Ádrùngbǎle Yěsù òzè ka dhu-okú dò rò. Ndirò àlě kapé ùve, ní àlě kúve Ádrùngbǎle Yěsù òzè ka dhu-okú dò rò. Nírò, dhu apé ì'ì àlě kí'ì ípìrǒnga nà dhu tí, ndirò ngǎtsi nǐ dhu apé ì'ì àlě kúve dhu tí, ní àlě'ì ní Ádrùngbǎle Yěsù bhà ongyéngá. ⁹ Obhó tí, Krístò avè ndàdù ndìngbè, ndínǐ ndì ndadì tí Ádrùngbǎle tí kǎkà iwà ùve ale mà, ípìrǒnga nà rì'ì ale mà nà tò. ¹⁰ Pbétù inyi, ádhu nyi nyarí anya òtdì òdhìnu dǒ okúna dò rò? Ndirò ádhu inyi, nyi nyarí òdhìnu-itsì ònzi okúna dò rò? Obhó tí, àlě'ì kóró àlě kikòya Kàgàwà bhà anya t'únota tó tombi-ònzǐ. ¹¹ Obhó tí, ka kándì dhu Ìlǐlǎ Andítá ò kati:

«Ádrùngbǎle Kàgàwà rǎtina:

«Ìma, ma mí'ì ìnè nyìkpódu nà. Ní, kóró ale núukoya òtdyùya-dò ònzidú, ndirò kóró ale nóovoya dhu k pangba 'àti: ma rǎrǐ Kàgàwà*.» ¹² Ní ndi dhu bhěyi tí, ìngbàtí ìlì ndì ale mà àlě nzínzi ò náaweya ndì ndanzì dhu ndìtírò Kàgàwà-ònzǐ.

¹³ Nírò, àlě kǎkǎ nzá àlě rìtdì àlě-ànyǎ àlětírò àlě nzínzi ò. Pbétù, kànǐ nyǐ nyàkǎ nyǒnzì dhu: nyǐ nyàkǎ nzá nyǔlì òdhìku-tsù ùtò rádù ìnzǐ rùngu Kàgàwà bhà otu dhu abádhí-ònzǐ, ndirò nyǐ nyàkǎ nzá nyǒnzì abádhí àbhù rádù ròtsù nzérenga ò dhu. ¹⁴ Ma m̀ni wà dhu madù dhu à'ù, Ádrùngbǎle Yěsù-otù ò: Kàgàwà-nyìkpó ò

* **14:11** 14.11 Ìsa 45.23

ótì atdí ònyù-tidò mà ràrǐ'ì mbă. Pbétù, ndi ale apé atdí ònyù-tidò mà òzù Kàgàwà-nyìkpó ǒ ótì dhu tí, ní ndi ale tò ndi ònyù ótì wà. ¹⁵ Dhu apé ì'ì yà nyi nyónyuna ònyù-okú dò rò nyi nyàbhù odhìnu-afí rǐ'ì izu nà dhu tí, ní nyi nyí'ì ìmbă àzè tó ale-afí nà. Pbùkù ònyù-okú dò rò nyi nyàkă nzá nyabhù wò Krístò náavè okúna dò rò ale nyú rìtsì pbìndà a'uta ǒ. ¹⁶ Nírò, ídzi dhu tí nyí nyòzù dhu ònzi nyí dhu nákă nzá ndí'ì nzére dhu ùnò yà inzà Yēsù ná'ù ale rǎdù nyí nǐ okúna dò rò dhu tí. ¹⁷ Obhó tí, òrù-akpà ǒ Ádrùngbă kamà Kàgàwà bhà Idzi ní nzǐ ònyù, ndirò ka ní nzǐ omvù. Pbétù ka ní yà Kàgàwà bhà Hlǐlǎ-Alafí arónzina àlě-nyutsì dhu. I dhu ní: kǎrǐ àlě àbhù àlě rònzi obhónánga tó dhu, àlě ròkò màrùngà ǒ àlě nzínzi ǒ, ndirò àlě ròkò dhèdhe ǒ. ¹⁸ Ní wòrǐ ófò ǒ àlě kí Krístò bhà kasu ònzi dhu rǐ ndi àlě àbhù àlě ròfò Kàgàwà-nyìkpó, ndirò ìndrù-nyìkpó.

¹⁹ Ní ndi dhu-okú dò rò, àlě kàkă àlě rònè màrùngà ìbhò rǎdù àlě nzínzi ǒ dhu. Ndirò, àlě kàkă àlě rònzi ngùkpà ale òsì rǎdù fíyó a'uta ǒ dhu. ²⁰ Nyi nyàkă nzá nyinza Kàgàwà rǎnzina àlě-nyutsì kasu ònyù-okú dò rò. Obhó tí, kóró ònyù-tidò rǐ'ì ìnè konyù, pbétù odhìnu àbhù rǎdù ìnzǐ rùngu Kàgàwà bhà otu ònyù-tidò ònyu nyi nyí dhu ní nzére dhu. ²¹ Dhu rǎdù àkă mběyi nyú nyabhà iză ìnzǐ nya'à, nyabhà dìvayi ìnzǐ nyomvù, nyadù àdi ìnzǐ nyonzi kóró dhu-tsí yà odhìnu-tsù ùtò rǎdù ìnzǐ rùngu Kàgàwà bhà otu. ²² Inyi, nyi nyàkă nyòdò yà pbùkù a'uta ábhù nyòzù ídzi dhu tí Kàgàwà-ònzǐ dhu afínà ò. Hirò

nónzì ale ní yà ìnzí arí ànyàna òtdì ndìtírò yà afína ùdhě dhu ndì ndònzì rò. ²³ Pbétù, yà afína rǔguru ndì ndónyuna ònyù-okú dò rò ale, nányà Kàgàwà ótdì wà. Obhó tí, kà rǐ nzí ndì dhu ònzì a'uta nónzì ka òná ófò ǒ. Ndirò, ònzina ka kí kóró dhu-tsí, yà inzà ndì nàko a'uta nà ní nzérenga.

15

Inzá dhu àkă ìndrǔ rònzì nyìkpóna òfò ndìtírò dhu kèlě dhu

¹ Àlě'ì yà obi nà àlě kí'ì àlě tó a'uta ǒ rò, àlě kàkă àlě rònzì kàkà ìmbă rí'ì obi nà fíyó a'uta ǒ ale dzùnà fíyó ivívinga ǒ, ìnzí àlě rònzì àlě-nyìkpó kèlě òfò rí àlětírò dhu. ² Ìngbàtí ìlì ndì ale mà àlě nzínzì ǒ nákă ndònzì òdhìnà-nyìkpó òfò rí dhu kà tò ndì ndí ídzìngà ònzì dhu-otù ǒ, ndíní ndì dhu adù tí ndì ale òsì pbìndà a'uta ǒ. ³ Obhó tí, Krístò nyú mà náanzì nzà nyìkpóna òfò rí ndìtírò dhu, àdhàdhì yà Hìlă Andítá ò ka kandí Màsiyà dǒ dhu bhěyi: «Yà abádhí arúnona ìnyi, Kàgàwà, nǐ nzére dhu tó itútànga náarà ndà'ε dùdú*.» ⁴ Ndirò kóró dhu yà angyí ka kandí Hìlă Andítá ò, ní ka kandí ndíní dhu nudhè tí àlě tò. I Andítá náarí àlě àbhǔ àlě ròndù dhu-dzi, ndàdù àlě-afí àbhǔ ròtsi obi, ndíní àlě kabá tí yà Kàgàwà akò fìndá làkà àlě tò dhu. ⁵ Nírò, Kàgàwà, yà dhu-dzi t'òndùta tó obi àbhǔ arí ìndrǔ tò ndàdù ale-afí òpè ale, nákă ndàbhǔ nyí nyí'ì iríta nà nzínzìkǔ ǒ, Krístò Yèsù bhà ófò nódỳì nyí nyí dhu-otù ǒ. ⁶ Ndi dhu bhěyi ní ndì, nyí nyádù Kàgàwà, àlě tó Àdràngbàle Yèsù

* 15:3 15.3 Zàb 69.10

Krístò t'ábanà, nílè atdí afíkú na ndirò atdí tükú na.

Krístò ira Pbàyàhúdí mà ìnzǐ ní Pbàyàhúdí mànà tò dhu

⁷ Nírò, nyǐ nyàkǎ nyǒngò nyǎko nzínziku ò àdhàdhì Krístò náakò nyǐ dhu bhěyi, ndíní Kàgàwà-òvò ilè tí ndì. ⁸ Obhó tí, ma mátina k pangba nyǐ nǐ, Krístò ira Pbàyàhúdí tó kasutále bhěyi, ndíní ndì ndabhù tí yà abádhí t'ábhúna tò Kàgàwà akò làkǎ rǎkǎ, ndi dhu ràdù dhu ìtè Kàgàwà rǎrǐ yà ùno ndì ndùnò dhu ìfǔ arí ale.

⁹ Kira átò ndíní ìnzǐ ní Pbàyàhúdí nílè tí Kàgàwà átò pbìndà izu tó ale-afí-okú dò rò, àdhàdhì yà Hǐlǎ Andítá ò ka kándǐ ka dhu bhěyi. I Andítá rǎtina:

«Wò dhu-okú dò rò, ma móngo nyilè ìnzǐ ní Pbàyàhúdí nzínzì ò,

ndirò ma móngo adyi ùyù mifu nyi nǐ*.»

¹⁰ Ndirò, Andítá rǎtina tdítdǒ:

«Nyǐ, ìnzǐ ní Pbàyàhúdí tírò, nyònzì dhèdhe atdíkpá Kàgàwà bhà ale mànà*!»

¹¹ Ndirò kà rǎtina tdítdǒ yà dhu bhěyi:

«Nyǐ ìnzǐ ní Pbàyàhúdí, nyilè Ádràngbǎle.

Nyǐ kóró alé, nyilè ka*!»

¹² Ndirò, nabì Ìsayà rǎtina:

«Yěsè bhà mùdzukuru* nítoya ndì.

Ní, kǒnyaya idzi ìnzǐ ní Pbàyàhúdí dǒ,

* **15:9** 15.9 2Sà 22.50; Zàb 18.50 * **15:10** 15.10 Tòr 32.43

* **15:11** 15.11 Zàb 117.1 * **15:12** 15.12 Yěsè bhà mùdzukuru tí ka kánzina iró ale ní Krístò.

ndirò i ale adùya nyìkpóya ìli kà-rǒ, ndíní ì nigú tí*.»

13 Nírò Kàgàwà, yà àlě àbhù arí àlě rùli àlě-nyìkpó ndì ndónzina dhu rǒ ale, náká ndírà nyí àkáká dhèdhe nǐ, ndàdù nyābhù nyǒkò màrùngà ǒ, ka nyí nyá'ù nídhuní. Ndi dhu bhěyi ní ndi, nyí nyádù nyìkpókù ùli atdíǒ kà rǒnzina fùkù dhu rǒ Ìlǎ-Alafí bhà ádrùngbǎnga tó obi nǐ.

Pólò rǒte ìnzǐ ní Pbàyàhúdí nzínzì ǒ ndì ndónzina kasù dǒ dhu

14 Àbanǐnzó, nyí nyú nàndà dhu nǐ, ma m̀ni wà dhu mběyi nyú, nyí rùlè ùlè tí ídzinga t'ónzita nǐ, ndirò nyí r̀ni wà obhó dhu tí rí'ì dhu mběyi nyú, ndi dhu ràdù nyābhù nyāmbè sedzà àbhù dǒ fùkù nzínzìkù ǒ. 15 Yàrí bhàruwà ǒ ngùkpà ngari ǒ, ma m̀ndí dhu fùkù obi nyú nà, ndíní nyí nabhù tí nyířè yà angyi ka kúdhe fùkù dhu. Ma m̀rà kǒnzì rǒ ndi dhu bhěyi, ma m̀baná Kàgàwà bhà ídzinga, 16 mí'ì Yěsù Krístò bhà kasutále tí ìnzǐ ní Pbàyàhúdí tò dhu-okú dò rò. Ma marí kùhanì tó kasù ònzì, m̀nò Kàgàwà bhà Ídzì M̀kùrù, ndíní ma mìtè tí ìnzǐ ní Pbàyàhúdí Kàgàwà tò perè tí. Kàgàwà ràdù ndi perè àko iwà Ìlǎ-Alafí ú'o ka rìlǎ nyìkpóna ǒ dhu-okú dò rò. 17 Yà Yěsù Krístò m̀nà m̀ m̀ngbò m̀ nídhuní, ma mí'ì ìnè mìlè ma Kàgàwà tò ma m̀nzina kasù-okú dò rò. 18 Obhó tí, ma mí nǐ momvù mìsě vurò dhu, ìnzá ní yà Krístò ónzì otùdu ǒ dhu kèlě ma m̀vò rò. Kǒnzì ndi dhu, ndíní ìnzǐ ní Pbàyàhúdí ǹugèrè tí í'ìfu Kàgàwà. Ndirò kǒnzì ka yà ndì ndābhù m̀nò

* 15:12 15.12 Ìsa 11.10

dhu mà, ndì ndábhụ mɔnzì dhu mànà-otù ǒ.
¹⁹ Kǒnzì ka átò yà ndì ndábhụ mɔnzì Kàgàwà bhà Ìlǐlǎ-Alafí bhà ádrùngbǎnga tó obi nǐ ize mà yà inzà apèna 'ònzì angyì ìndrǔ-nzínzì ǒ dhu mànà tó ádrùngbǎnga tó obi-otù ǒ. Ndi dhu bhěyi ní ndi, ma múnò Krístò bhà Ídzì Mákǔrù kóró ngari ònǎ, ròpè ndì Yèrùsàlemà tó kigò ò rò, ràrà àhụ Ìlirikò† tó mǎlengù ò. ²⁰ Ndirò, atdí ma mí'ì nà irèta ní'ì múnò Krístò bhà Ídzì Mákǔrù yà inzà ndi mákǔrù apèna ndìri òyá kóró ngari ònǎ. Ma mazè mɔnzì ka ndi dhu bhěyi, ìnzǐ ma múnò tí Ídzì Mákǔrù yà iwà ngǎtsi ale náapè ndùnò ka òyá ngari ǒ, ²¹ àdhàdhì yà Ìlǐlǎ Andítá ò ka kàndǐ ka dhu bhěyi. † Andítá rǐ dhu òvò Màsiyà-okú dò rò 'àtì:

«Kǎkà inzà ka kapèna kàbhà mákǔrù òvò fǐyò ale, náalaya ka.

Kǎkà inzà ka kapèna kàwě fǐyò ale ní i kǎdùya dòya àlụ*.»

*Pòlò rǒte Yèrùsàlemà mà, Ròmà mà,
 Spàniyà mànà ò ndì ndàrà ní abhi dǒ dhu*

²² Ídzì Mákǔrù ùnò ma mí yà inzà apèna kìri ale tò dhu ní ndi tsùdu nùtò ibí-gùna nyú ìnzǐ marà àhụ àwú fǔrǎbvù. ²³ Obhó tí ibí ato nyú ǒ, ma mí'ì dhu-atdyú nà atdídǒ marà nyǎndà. Ní kòmbí, ma mí mbǎ ma múnzina tdítǒ yàrí mǎlengù ǒ kasu nà. ²⁴ Ní Spàniyà tó pbìrì ò ma mǎrà rò ma múda fǔrǎbyùnǎ ònǎ kàsùmì ǒ, ma múnì wà dhu ma rǎrǐ ngbòkụ àlǎ àlǎ.

† 15:19 15.19 Ìlirikò ní'ì Mákèdòniyà tó pbìrì tí í'ì kyèròkyèrò atdí mǎlengù. * 15:21 15.21 Ìsa 52.15

Ndirò, iwà idhèdu ìka ndì yà atdíkpá àlě kòkò nyí mànà ídò kàsùmì tí dhu-dzidò rórò, ma mòzè nyònzì dzùnàdu ányì ma mára nǐ pbàkà abhi ǒ. ²⁵ Pbétù kòmbí, ma mí pé àrà mùdzùnà nà angyi Yèrùsàlemà tó kigò ò rí'ì Kàgàwà bhà ale tò. ²⁶ Obhó tí, dhu ófò Màkèdòniyà mà Àkayà‡ mànà tó pbìrì ǒ Kàgàwà bhà ale-nyìkpó, rùndu malì-tsù, ndíní ì onzi tí Yèrùsàlemà tó kigò ǒ rí'ì ale nzínzi ǒ rí'ì nǎkùtále dzùnà nǐ. ²⁷ Obhó tí, abádhí ònzì ndi dhu ì nyú ì òzè ka dhu bhèyi. Pbétù dhu àkànà wà atdídò abádhí rònzì ì nǎkù tó Pbàyàhúdì dzùnà. Obhó tí, dhu apé ì'ì ì ìnzì ní Pbàyàhúdì nábà yà Pbàyàhúdì tò Kàgàwà udhé ale-afí tó asota átò dhu tí, ní dhu àkànà wà ì ìnzì ní Pbàyàhúdì ròwù Pbàyàhúdì dzùnà ònzì rǒ átò foyá rí'ì dhu-tsí nǐ. ²⁸ Ní, ndi kasu ìto ma mí, madù wò ndi tsùna ka kùndu malì àbhu abádhí-fó kóró ale-ònzì rò rò, ma mǔda fǔrǎbvùnà yà Spàniyà tó pbìrì ò ma mára nǐ pbàkà abhi ǒ. ²⁹ Ima nyú ma mùni wà dhu, fǔrǎbvù ma mára àhu òná kàsùmì ǒ, ma rǎrǎrà ábhò asota nyú nà fǔkù Krístò inǎ rò.

³⁰ Àbanǎnzó, ma mìtdè nyí ìtdè tí àlě tó Ádrùngbǎle Yèsù Krístò-okú dò rò, ndirò yà Kàgàwà bhà Hìlǎ-Alafí náarìbhona àlě ròzè àlě nǐ àzè-okú dò rò, kùngbò àlě atdíkpá itsòta ǒ, àlě rìtsò àlě atdídò Kàgàwà rǒ dùdú. ³¹ Nyìtsò nyí dùdú, ndíní ìnzì nzére dhu náabá tí ima kǎkà Yùdeyà tó pbìrì ǒ arí'ì inzá Yèsù ná'ù ale inǎ rò. Ndirò nyìtsò nyí dùdú, ndíní Kàgàwà bhà

‡ 15:26 15.26 Pbàrómá tò ndì ndí bhàrwà àndí òná kàsùmì ǒ, Pòlò ì'ì Kòritò tó kigò ǒ Àkayà tó pbìrì ò.

ale náakò tí yà ma mára nà Yèrùsàlemà tó kigò ò m̀dz̀nà mběyi. ³² Ndirò ndi dhu bhěyi Kàgàwà òzè ka rì'ì nĩ, ma mírà àhụ àhụ bv̀kù dhèdhe ǎ, madù maso ake nzínziku ǎ. ³³ Nírò Kàgàwà, yà m̀r̀ngà ìbho arí àlě tò ale, náká ndi'ì atdíkpá nyĩ mànà kóró. Àm̀nà!

16

Pòlò rĩ Rómà tó kigò ǎ arí'ì Kàgàwà bhà ale nóvì dhu

¹ Ma mòzè mitè a'uta ǎ àlě t'áwènà, Fòyibè f̀k̀k̀. Íyàdhíyà arí kasu dz̀nà ònzi Kèkùreyà tó kigò ǎ kànìsà ǎ. ² Ní f̀r̀ábvù kà r̀rà àhụ rò, nyĩ nyàkã nyàkò íyàdhíyà àlě tó Ádr̀ngbáλε-òvò r̀, àdhàdhì Kàgàwà bhà ale àkànà ì r̀onzì ka dhu bhěyi. Nyĩ nyàkã nyònzì kà dz̀nà kà rĩ atdyúna òho fukú kóró dhu nĩ. Obhó tí, íyàdhíyà ònzi ábhò ale nyú dz̀nà. Ndirò kònzì dz̀nàdu nyú mà átò.

³ Òvì nyòvì Pèrèsílà mà pb̀ndà kpatsìbhále Àkilà nà*. Abádhí ní yà atdíkpá mǎ marí Yèsù Krístò bhà kasu ònzi mànà ale. ⁴ Abádhí átsù mbèmbè 'ùve pbàkà ípìr̀ngà àpà ì í'ìgù rò. Ní ma màdu òtsò abádhí tò. Ndirò, ìnzì ní ima kèlě ndi atdíró ma màdu òtsò abádhí tò, pbétù ìnzì ní Pbàyàhúdì tó pbìrì ǎ kóró kànìsá nádu òtsò átò abádhí tò. ⁵ Òvì nyòvì yà abádhí mà t'ídzá arí 'ùndũ kànìsà átò. Òvì nyòvì yà atdíđò ma mózè Pàyinatò. Àbadhi ní ndi wemberè tí Krístò na'u Àziyà tó pbìrì ǎ bhà nzínzi ǎ ale. ⁶ Òvì nyòvì

* **16:3** 16.3 Kas 18.1-3

Màriyà yà atdíđǎ aránà afína itu rǎ fàkú dhu nǎ ale. ⁷ Òvì nyòvì Àndèrènikò mà Yùniyà nà. Abádhí ní fàkà pbirì ǒ bhà, yà atdíkpá ka kusó mà mànà imbi ǒ. Abádhí ní uvitatále yà atdíđǎ ka kárí ìfùna, ndirò abádhí ní angyinǎ rò Krístò ná'ù rùdú ale.

⁸ Òvì nyòvì Àpùliyatò, yà atdíđǎ ma mózè Ádrùngbǎle-nyutsi ale. ⁹ Òvì nyòvì Rùbanù, Krístò bhà kasu ònzi mà marí nà ɔdhìkà. Ndirò, òvì nyòvì Sitaki, yà atdíđǎ ma mózè ale. ¹⁰ Òvì nyòvì Àpelè, yà Krístò-nyutsi pbìndà a'uta tó obhóngà nitè kpangba ale. Òvì nyòvì Àrìstòbulò bhà idzá aróko ale. ¹¹ Òvì nyòvì Yèrèdíyò, fàkà pbirì ǒ ale. Òvì nyòvì Ádrùngbǎle Yèsù ná'ù ale, kǎkà Nàrkisò bhà idzá aróko. ¹² Òvì nyòvì Tìrifènà mà Tìrifòsà mànà, yà atdíđǎ Ádrùngbǎle bhà dhu arí afíya àtdù vèbhále. Òvì nyòvì yà atdíđǎ ma mózè Persi átò, yà atdíđǎ Ádrùngbǎle bhà dhu arí afína àtdù tsìbhále. ¹³ Òvì nyòvì Rufù, yà Ádrùngbǎle ópì fíndà ale. Ndirò òvì nyòvì kà-tsánà yà ma maròzùna átò íyàdu bhèyi ale. ¹⁴ Òvì nyòvì Àsìkritò mà, Fùlegò mà, Hérmè mà, Pàtròbà mà, Èrmà mà, yà atdíkpá abádhí arí'ì mànà ɔdhíya mànà. ¹⁵ Òvì nyòvì Fìlòlogò mà Yùliyà nà, nyádù Nèrewù mà òvì awènà mànà. Ndirò òvì nyòvì Òlìpà mà yà ì arí'ì mànà atdíkpá Kàgàwà bhà kóró ale mànà. ¹⁶ Òvì nyòvì nyí mbèyi nzínzikù ǒ, nyàtsè nyí àdhàdhì ɔdhi arónzina dhu bhèyi. Krístò bhà kànísá kóró nóvì nyí.

*Kà rīku dòná rò nǎ, Pòlò rǎ sedzà àbhǎ Rómà
ǎ pbàkrístò tò dhu*

¹⁷ Àbanǎnzó, ma mìtdè nyǎ ìtdè tí, nyàndà nga mběyi kākà ìndrǔ-ǎnga àpà arí 'ùndò ale nà. I ale ní kākà ngǔkpà ale àbhǎ rádù rùvò ídzì otu ǎ rò, 'àdù àmbe yà fǔkù ka kúdhe dhu àgò dǎ ale. Ní nyǎ nyākǎ nyütù nyǎ, nyòkò itse abádhí rǎ rò. ¹⁸ Obhó tí, i dhu bhěyi ale-tidò náarí kàsǔna ònzi ní nzǎ àlě tó Ádrùngbǎle Krístò, pbétù abádhí arí kàsǔna ònzi dhu ní òya kèlě. Ndirò, abádhí arádù kākà isísó affiya nà ale nǔtra òvòvù ndirò utrátá tó òtǎya nǎ. ¹⁹ Nyǎ nàndà dhu nǎ, kóró ale úni wà ìngbà dhu bhěyi màtí nyǎ nyarí Ádrùngbǎle ìfǔ dhu. Ní ndi dhu-okú dò rò, idhèdu ìka ndi atdíđǎ okúkù dò rò. Pbétù, ma mòzè nyǎ'ì dhu-ǎnga t'òvòtatále tí ídzìnga t'ónzita-otu ǎ. Ndirò nyǎ nyākǎ nyòkò ìlǎlǎ ale tí, nyǎndà nyǎ nzére dhu rǎ rò. ²⁰ Ndi dhu bhěyi nyǎ nyònzì dhu rò, Kàgàwà, yà màràngà ìbho arí ale, rǎ pfòmvo Sitanì-òbì ìto, ndàbhǎ nyòbè dóna pfòkù-tsítsíró inzà òtrò idho ǎ.

Àlě tó Ádrùngbǎle Yèsù Krístò bhà ídzìnga nākǎ ndì'ì atdíkpá nyǎ mànà!

²¹ Tìmòtewà, kasu tó òdhìdu nóvì nyǎ'ì. Ndirò fāká pbìrì ǎ bhà: Lùkiyò, Yàsónà, Sòsipátrò mànà nóvì nyǎ átò.

²² Yàrí bhàruwà Pòlò ávi rándí fǔkù ní ima, Tèrtiyò. Ní ma mòvì nyǎ yà àlě nùngbò Ádrùngbǎle-òvò rǎ.

²³ Gǎyò, yà ima, Pòlò nakò pbì idzá ndirò yà kànìsà ǎ kóró ale nākǎ arí ròngò 'ùndu pbì idzá

ale, nóvì nyí'ì. Àlě t'adònà Kwartò mà, Rǎstò yà kigò ǒ malì òdo arí ale mànà nóvì nyí.

[²⁴ Àlě tó Àdrùngbǎle Yěsù Krístò bhà ídzìngà nákǎ ndì'ì nyí nà kóró. Àmìnà.]

Atdírò tí Kàgàwà àkǎ ilèta nà dhu

²⁵ Kàgàwà àkǎ ilèta nà! Àbadhi rǐ'ì inè obi nà ndàbhù nyí nyíkò pótsó a'uta ǒ yà ma maróvona ìndrǔ tò Yěsù Krístò bhà Ídzi Mākūrù-otù ǒ. Ndì Mākūrù-otù ǒ, Kàgàwà ábhù kunì yà m̀hàngú ò rò okónà órù ò dhu. ²⁶ Ní kòmbí, àdhàdhì Àbadhi, yà dhòdhódhóngà nà arádi ale nùuyá dhu bhéyi, mǎ m̀vò yà pbànábí andí Krístò-okú dò rò dhu, ndíní kóró pbìrì ǒ ale náa'u tí ka, 'àdù kífù.

²⁷ Nírò Kàgàwà, yà atdírò tí arí'ì dhu-ǒngà t'òvòtatále tí ale, nákǎ ilèta nà dhòdhódhóngànà Yěsù Krístò-otù ǒ kǎnzì dhu-okú dò rò! Àmìnà.

Ungbòta-Ɔwátá Tó Bhǔkù

Ndrǔna: Ungbòta-Ɔwátá Tó Bhǔkù New Testament

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ndrǔna (Ngitì)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

abb6c630-aaf1-5647-8172-605215e8fe12